ružomberský magazín

ZNÁMY JE PRVÝ ZÁUJEMCA O POST PRIMÁTORA

ISSN 2585-7916
9 772585 791000 05

máj 2018, ročník 2, číslo 5, cena 0,70€
www.rmagazin.sk

RUŽOMBEROK V POHYBE

4.6.- 9.6.2018

04.06.2018
Miesto: Park Štefana Hýroša
Čas: 9.00 hod – 12.00 hod
Program: Divadlo na Hojdačke, OZ Zdravý chrbátik, nafukovacie atrakcie, zabavme sa stolným tenisom hala - ŠKST žiaci 5 - 9 ročníkov ZŠ
Cieľová skupina: pre deti MŠ a žiakov 1.- 4. ročníka ZŠ

05.06.2018
Miesto: ZŠ Zarevúca
Čas: 9.00 hod – 12.00 hod
Program: XX. Ročník Okresnej Olympiády detí materských škôl a Beh Olympijského dňa
Cieľová skupina: pre deti MŠ,ZŠ a SŠ

06.06.2018
Miesto: Krytá plaváreň Ružomberok
Čas: 8.00 hod – 20.00 hod
Program: Plavecký maratón
Cieľová skupina: 3 – 99 rokov

07.06.2018
Miesto: Zimný štadión, ZŠ Zarevúca, ZŠ Klačno, ZŠ sv. Vincenta, ZŠ Bystrická cesta, ŠH T 18 Plavisko
Čas: 9.00 hod – 12.00 hod
Program: kultúrny, športový, zábavný program pre žiakov 1.- 4. ročníkov ZŠ a športové turnaje pre žiakov 5. – 9. ročníkov ZŠ

08.06.2018
Miesto: Park Štefana Hýroša
Čas: 17.00 hod – 20.00 hod
Program: Večerný beh
Cieľová skupina: 3 – 99 rokov

09.06.2018
Miesto: Čutkovská dolina
Čas: 10.00 hod – 14.00 hod
Program: Cesta rozprávkovým lesom
Cieľová skupina: pre deti MŠ a žiakov 1.- 4. ročníka ZŠ

Miesto: Šoltésova ulica – vstup na cyklochodník
Čas: 09.00 hod – 15.00 hod
Program: Korýtko Fest, II. narodeniny Cyklokorytničky.
S deťmi na kolesách s cieľom predstaviť nové cyklotrasy v regióne Liptova.
Promo akcia: jazda vláčikom pri príležitosti 110. výročia železničnej dopravy Ružomberok – Korytnica
Cieľová skupina: 3 - 99 rokov

RUŽOMBERČAN

Ružomberok 700

LIPTOV

Dolný Liptov

ELÁN

Ružomberok

OBSAH

Spravodajstvo
Poslanci rozhodli o dotiahnutí vysokorýchlostnej optiky do mesta 4

Téma
Nedostatok lekárov komplikuje Ružomberčanom život 8

Rozhovor
O mojej kandidatúre rozhodnú Ružomberčania 12

Reportáž
Také malé a také užitočné 15

Šport
Toľko úspechov za rok stolní tenisti ešte nenazbierali 35

Ružomberský magazín, 5/2018, ročník II., mesačník
Adresa redakcie: Madačova 1/A, 034 01 Ružomberok
Email: redakcia@rmagazin.sk
Web: www.rmagazin.sk
Telefón: +421 918 813 185
Šéfredaktor: Peter Kravčák
Editor: Imrich Gazda
Redaktorky: Anna Šenkeríková, Nikola Marhefková, Anna Zábojníková
Dizajn, grafika, web: Marek Hasák, www.marekhasak.com
Foto na obálke - ilustračné: Marek Hasák
Vydavateľ: R PRESS, s. r. o., Madačova 1/A, 034 01, Ružomberok, IČO: 51 058 316
Tlač: Petit Press, a. s.
Registračné čísla: EV 5573/17, ISSN: 2585-7916
Uzávierka: 18. 5. 2018 © R PRESS, s. r. o.
Autorské práva má vydavateľ. Bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané akékoľvek použitie časti alebo celého diela, najmä rozširovanie, rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom, mechanickým alebo elektronickým, v slovenskom alebo akomkoľvek inom jazyku.

EDITORIÁL

Lekári a kritika. Tieto dve slová neraz patria k sebe. Kritizujeme dlhé čakacie doby, nedostatok odborníkov, kvalitu vyšetrení...
Ale kritizujeme aj kadečo iné. Vzduch, ktorý dýchame; cesty, po ktorých jazdíme; zamestnanie, v ktorom pracujeme; mesto, v ktorom žijeme.
Kritika je to neraz odôvodnená. Priestor dostáva aj na stránkach Ružomberského magazínu. Aj v tomto čísle. Môžete si prečítať napríklad o nedostatku zubárov, logopédov či očných lekárov, ale aj o nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily v našom regióne.
Prinášame však aj opačné témy. Rozprávanie o zanietenom včelárovi z Liskovej, obetavých dobrovoľných hasičoch z Likavky či o úspešných ružomberských stolných tenistoch by vás malo povzbudiť a inšpirovať.
Takáto rovnováha by mala byť aj v našich životoch. S niečím sa trápime, čosi kritizujeme, ale je tu aj veľa vecí, z ktorých sa môžeme tešiť a vychutnávať si ich.
Nemali by sme zapĺňať len čakárne, tak ako naše srdcia a mysle by sme nemali zahŕňať len negatívnymi emóciami a myšlienkami. Praskať vo švíkoch by mali aj knižnice a kníhkupectvá, galérie, múzeá, divadlá... A ako veriaci človek dodám, že aj kostoly.
Lebo kde inde načerpáme povzbudenie, nádej, radosť... Obyčajný, ale vždy oblažujúci pocit ľudského šťastia.
Akurát tak v prírode, ktorá po tieto dni láka svojou životodarnou silou. Tak naskočte na bicykle alebo si obujte túlavé topánky. A do vaku si nezabudnite pribaliť aj Ružomberský magazín.
Príjemné čítanie vám praje

Imrich Gazda

Poslanci rozhodli o dotiahnutí vysokorýchlostnej optiky do mesta

Text: Peter Kravčák Foto: Marek Hasák

Mestské zastupiteľstvo sa 16. mája stretlo na piatom tohtoročnom zasadaní.

Jedným zo zdĺhavých bodov programu bolo rozhodovanie o navýšení základného imania vo futbalovom klube MFK Ružomberok, a. s.

Mesto tam kedysi ako menšinový akcionár vlastnilo takmer polovicu akcií. Postupne však nedokázalo reagovať na finančné potreby druhého akcionára FK Invest, a. s. (Milan Fiľo) navyšovať základné imanie a kleslo na 4,86 percenta.

Ak si chcelo tento podiel aspoň udržať, museli poslanci schváliť uvoľnenie viac ako 133-tisíc eur z rozpočtu mesta pre MFK. Napokon sa zhodli na sume takmer 82-tisíc (rovnako, ako v roku 2017), čím podiel mesta v mestskom futbalovom klube klesol na 4,41 percenta.

Diskusiu rozprúdili aj kontajnery

Poslanci sa zasekli aj pri schvaľovaní investície spoločnosti Telekom, ktorá chce do Ružomberka dotiahnuť najmodernejšie optické vlákno pre príjem vysokorýchlostného internetu.

Poslanci najskôr nesúhlasili s podmienkami – Telekom chcel nižšiu cenu za pozemky ako upravujú Zásady hospodárenia s majetkom mesta. Poslanci tiež požadovali zodpovedné upravenie ciest, chodníkov a zelene po výkopových prácach.

Zámer napokon získal presne potrebných pätnásť hlasov. Cenové zásady síce nedodržali, ale Telekom taktiež urobil ústupky, a tak približne 5 600 ľudí v meste získa najneskôr do roku 2022 internet cez optické vlákno.

Pre negatívne ohlasy verejnosti sa poslanci zaujímali aj o to, prečo sú veľkokapacitné kontajnery umiestňované v uliciach vo štvrtok a stiahnuté už v piatok, keď doteraz zostávali aj cez víkend.

Radnica to zdôvodnila estetickosťou, ako aj inými sťažnosťami, že cez víkend vzniká z odpadu v kontajneroch v uliciach neporiadok. Zhodli sa, že súčasnú zmenu a návyk ľudí na ňu budú hodnotiť po ďalších dvoch mesiacoch.

Jasle aj opatrovateľská služba zdražejú

Mesto sa s poslancami, vrátane opozičných, po niekoľkomesačnom úsilí zhodlo na novom cenníku komunálnych služieb. Zastupitelia však predpokladajú, že technické služby na nový cenník nepristúpia – najmä preto, že mesto už šesť rokov pripravuje verejné obstarávanie na nového dodávateľa či dodávateľov komunálnych služieb v meste.

Poslanci zaviazali mesto, aby najneskôr do októbra pripravilo projektovú dokumentáciu, stavebné povolenie a našlo zdroje financovania na rekonštrukciu mestskej bytovky na Bystrickej ceste. Dôvodom sú plesne a nevyhovujúce podmienky pre obyvateľov, ktorí sa na ne začali sťažovať.

Mesto má aj aktualizované všeobecne záväzné nariadenie o sociálnych službách. Mestské jasle na ulici Za dráhou zdražejú od septembra z doterajších 200 na 230 eur. K tomu rodičia platia denne za stravu jasličkárov 1,12 eura.

Zvýši sa aj hodinová cena za opatrovateľskú službu. Dôchodcovia s príjmom do 400 eur budú platiť 1,20 eura za hodinu starostlivosti, tí s vyšším príjmom 1,50 eura.

Mesto sa prie s NDS, Hrboltová protestuje a diaľnicu nik nestavia

Text: Peter Kravčák Foto: redakcia

Radnica na čele s primátorom Igorom Čomborom odmietla tvrdenia Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS), že rozklad voči Záverečnej správe o vplyvoch na životné prostredie (EIA) zo strany Hrboltovčanov je jediný problém, pre ktorý sa diaľnica stále nestavia.

Primátor zároveň obvinil NDS z prieťahov na stavbe úseku Hubová – Ivachnová. „Podľa dodatku č. 7, ktorý bol podpísaný v novembri 2017 sa raziace práce na tuneli Čebrať mali začať vo februári 2018. Odvtedy beží tretí mesiac a nič sa nezačalo," vyhlásil Čombor.

„Nakoľko došlo ku zmene trasy diaľnice, nie je možné stavbu realizovať, nakoľko o vedení novej trasy sa rozhodne až v platnom záverečnom stanovisku EIA. Na tento fakt písomne upozornila aj Poradná agentúra EÚ Jaspers," argumentovala v reakcii na tvrdenia mesta hovorkyňa NDS Michaela Michalová.

Podľa Čombora a jeho poradcu, bývalého zamestnanca NDS Tomáša Mišoviča, neexistuje dokument z európskych štruktúr, ktorý by prikazoval začiatok stavby až po dokončení procesu EIA a podmieňoval to neposkytnutím peňazí na stavbu. „Sú to výhovorky," uviedol Mišovič a za príklad dal pokračujúcu stavbu D1 pri Prešove.

„NDS pristupuje ku všetkým stavbám rovnako. Znamená to, že tak v prípade úseku D1 Hubová – Ivachnová ako aj úseku D1 Prešov, západ – juh sa práce vykonávali na častiach, kde nedošlo k zmene trasy," reagovala hovorkyňa NDS.

Výmena geologických spoločností

Podľa mesta je za zdržaním aj neopodstatnená výmena geologických spoločností, o čom má hovoriť aj zápis z interného rokovania, ktorý predložili novinárom. Píše sa v ňom, že NDS priamo požaduje od zhotoviteľa diaľnice, Združenia Čebrať, aby začal pri geologických prieskumoch spoluprácu so spoločnosťou Edge Investment a nevykonával práce s neschválenou spoločnosťou CAD-ECO. Práve tá však všetky doterajšie výskumy na tomto úseku realizovala.

„Edge Investment nedala ani cenovú ponuku, nemá zmluvu o realizácii a ani potrebné povolenia. Je len pripravená začať študovať predložené materiály, čo spôsobí zdržanie rádovo v mesiacoch," uviedol Mišovič.

„V dôsledky zmeny trasy diaľnice sa stanovil nový rozsah prác. Najnižšiu cenu predložila spoločnosť Edge Investment, a to o 124-tisíc eur nižšiu, ako spoločnosť CAD-ECO, a to bol jediný dôvod pre zmenu spoločnosti vykonávajúcej geotechnický monitoring," reagovala hovorkyňa NDS.

Môže za zdržanie Hrboltová?

Diaľničiari ako jediný dôvod zdržania uviedli rozklad voči stanovisku EIA zo strany Hrboltovčanov. „V apríli už bola pripravená technika aj ľudia. Je to jediný dôvod, prečo sa v tejto chvíli nestavia. EIA nenadobudla právoplatnosť," uviedla NDS.

„Myslíme si, že na základe našich menovaných zistení a skúseností by NDS nezačala raziť, aj keby nebol podaný žiaden rozklad," konštatovala ružomberská radnica.

Viac k téme nájdete na www.rmagazin.sk.

V Ružomberku vzniká Inštitút zdravia Liptov

Text: Nikola Marhefková

O účele nového zariadenia chce investor prezradiť viac až po jeho dokončení.

Na Bottovej ulici pri budove Mestských lesov vyrastá nový objekt. Stavebné práce začali vlani v septembri. „V dnešnej dobe sa na stavbe uskutočňujú práce projektu Inštitút zdravia Liptov," informuje ekonómka Zuzana Mišovicová z firmy Kasteling.

Stavebníkom inštitútu je ale miestna spoločnosť Medical Spine. V oboch je spoločníkom a konateľom aj prednosta neurochirurgického oddelenia Ústrednej vojenskej nemocnice Róbert Rusnák.

Účel budovy investor bližšie nekonkretizoval. Informácie poskytne pred dokončením výstavby – pravdepodobne koncom roka.

Na čo presne bude slúžiť štvorpodlažná budova, zatiaľ nešpecifikovalo ani mesto. Podľa vedúcej oddelenia stavebnej správy Zuzany Benčovej ide o polyfunkčný objekt.

Spoločnosti Medical Spine pôvodne schválili projekt Vedecko-výskumného centra zdravia Liptov. Výskum sa mal orientovať na degeneratívne ochorenia chrbtice, spolufinancovaný mal byť z eurofondov.

Projekt, ktorý sa mal realizovať aj na iných miestach dostal medzičasom stopku. „K implementácii europrojektu Vedecko-výskumné centrum zdravia Liptov v tejto chvíli vieme povedať len toľko, že projekt bol Výskumnou agentúrou pozastavený," objasňuje Mišovicová.

Výstavba budovy je tak čisto súkromnou záležitosťou bez podpory verejných financií alebo zdrojov EÚ, dodáva ekonómka.

stručne

- Až 22 z 25 poslancov nesúhlasí so zmenou počtu poslancov a volebných obvodov v meste pre nastávajúce komunálne voľby. Definitívne o tom rozhodnú na júnovom zasadnutí.
- Radnica vymenila na Námestí A. Hlinku a v Políku šestnásť lavičiek a osem smetných košov. Do konca roka plánuje v uliciach vymeniť ďalších 28 lavičiek a 20 košov.
- Príslušníci NAKA zadržali okresného predsedu ĽSNS Michala Buchtu pre podozrenie šírenia extrémizmu. Po dvoch dňoch ho prepustili a stíhaný je na slobode.
- Bez zadržania polícia vyšetruje 24-ročného muža z Revúcej, ktorý mal vykradnúť a podpáliť budovu pri tenisových kurtoch na Klačne.
- Majiteľ hotela Kultúra v rámci čiastočnej rekonštrukcie priestorov plánuje zbúrať vretenovité schodisko pred vchodom na Mostovej ulici. Stane sa tak najneskôr v priebehu leta.
- Novým rektorom Katolíckej univerzity sa stal vedúci katedry ekológie a biológie na pedagogickej fakulte Jaroslav Demko.
- Most do Rybárpoľa je podľa správcu Žilinského samosprávneho kraja zatiaľ v poriadku a rekonštruovať sa ho nechystá. V kategóriách hodnotiacich technický stav patrí do štvrtej kategórie zo siedmich.

Novú polikliniku v Ružomberku začnú stavať už v lete

Lokalita v centre mesta a desiatky parkovacích miest pre klientov. To sú hlavné výhody pripravovaného projektu Poliklinika Ružomberok. Rozprávali sme sa o ňom s jej riaditeľom MUDr. Petrom Letavayom.

Prečo ste sa rozhodli postaviť v meste polikliniku?
Lebo tu žiadna nie je. Lekári a rôzne odborné medicínske ambulancie sídlia v rôznych budovách po celom meste. Náš projekt ponúka jedinečnú budovu špeciálne stavanú pre medicínske účely, od začiatku pripravovanú pre pohodlie lekárov a ich pacientov. Spolupracujeme s architektmi, ktorí majú skúsenosti s podobnými stavbami a pomáhajú nám pripraviť priestory z pohľadu pohodlného fungovania a maximálneho zníženia finančných nákladov pre ambulancie.

Ponúkame lokalitu v centre mesta s výbornou pešou dostupnosťou, blízkosťou zastávky autobusov MAD, autobusovej aj železničnej stanice a predovšetkým pohodlný prístup autom. Pre klientov a nájomcov bude pripravených minimálne 60 parkovacích miest.

Kde a čo v poliklinike ľudia nájdu?
Bude stáť vedľa budovy niekdajšej pôrodnice na Zarevúcej. Pôjde o špecializovanú stavbu zameranú výlučne na ordinácie, zázemie pre lekárov, zobrazovaciu techniku s minimálne jednou sálou pre jednodňovú chirurgiu s lôžkovou časťou. Bude tu lekáreň a viacero odborných lekárov špecialistov. V Ružomberku pribudnú služby nového gastroenterológa, už známeho gynekológa, endokrinológa a ja sám zriadim internú ambulanciu so zameraním na choroby srdca. Stále prebiehajú rokovania s ďalšími lekármi. Náklady na prevádzku budú porovnateľné s nákladmi v nevyhovujúcich starých budovách.

Bude to niečo ako súkromná nemocnica?
My ponúkame výlučne nájom priestorov. Nebudeme prevádzkovať žiadne ambulancie. O zdravotnú starostlivosť sa budú starať súkromné ambulancie – odborní lekári. Našou úlohou je poskytnúť im, ale aj pacientom, čo najlepší servis a komfort, aby si jedni mohli robiť najlepšie svoju prácu a druhí sa zasa liečiť.

Ako to chcete urobiť?
Lekárom, ktorí k nám prídu, zabezpečíme presťahovanie podľa ich požiadaviek. V piatok ich zbalíme zo súčasnej ambulancie, presťahujeme a rozmiestnime všetko tak, ako si budú želať. V pondelok ordinujú v novom. Nebudú mať žiadne starosti ani náklady. V ponuke bude recepcia aj online rezervačný a elektronický systém, kde každý pacient dostane číslo a lekár si ho zavolá bez toho, aby sestra bežala na chodbu. V cene nájmu bude komplet servis – od upratovania cez výmeny žiaroviek, všetky opravy až po odpratávanie snehu. Môžu sa tak venovať len a len pacientom.

Kedy začnete stavať?
Od 16. marca máme právoplatné stavebné povolenie. Do projektu sme už investovali niekoľko stotisíc eur. Takže najneskôr koncom leta definitívne začíname.

Informácie k ponuke nájmu: Reality Alpia: 0948 583 660, ruzomberok@realityalpia.sk

Nedostatok lekárov komplikuje Ružomberčanom život

Text: Anna Zábojníková Foto: Autorka (Zubný lekár Dionýz Jáger.)

Celoslovenský problém nedostatku lekárov sa dotkol aj okresu Ružomberok. Chýbajú detskí oční lekári, zubári, ale aj logopédi. Lekári, ktorí ordinujú, majú plno a tak mnohí Ružomberčania musia cestovať kvôli vyšetreniu do iných miest.

Telefón zvoní, po počiatočnom tóne charakteristickom pre pevnú linku dostávame vždy tú istú odpoveď: „Nových pacientov neberieme, máme plno.“ Vyvolávanie do ordinácií desiatich zubných lekárov nám potvrdilo slová mnohých Ružomberčanov, že ich nemá kto ošetriť.

,,Na problém so zubnými sme narazili, keď nás po presťahovaní sa vyradil náš dovtedajší zubár. V novom rajóne bol vtedy problém, pretože zubár zomrel a iní nás zobrať nechceli. Tak som poprosila školskú zubárku a ona nám vyhovela,“ podelila sa o svoju skúsenosť Jana Labajová Filkorová.

Ústredná vojenská nemocnica (ÚVN) zamestnáva piatich stomatológov, hovorí pre Ružomberský magazín hovorkyňa nemocnice Petra Dišková. Z internetovej stránky Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) zasa vyplýva, že v ružomberskom okrese je dovedna 22 poskytovateľov zubnej starostlivosti. Jeden poskytovateľ môže mať pritom viac ambulancií a teda aj lekárov. Len zdravotná poisťovňa Union má zazmluvnených 35 zubných lekárov v okrese.

Mnoho ľudí je bez zubára

Zubári napriek uvedeným číslam tvrdia, že ich je málo. „Volajú nám záujemcovia aj z iných obvodov, no nových neberieme. Sama by som mohla ešte 500 svojich pacientov niekomu venovať. Zubári vôbec neberú nových pacientov a do Ružomberka nový doktor nepríde. Chcelo by to pritom ešte ďalších troch až piatich nových zubárov, ktorí by nahradili tých, čo zomreli,“ delí sa o svoj pohľad na problematiku zubná lekárka Viera Kariková.

ŽSK prideľuje pacientov jednotlivým zubárom podľa obvodov. Nájdu sa však lekári, ktorí berú pacientov aj z oblastí, ktoré nespadajú do ich pôsobnosti. ,,Máme takých, no nateraz neprijímame nových. Máme viac ambulancií a ja osobne zabezpečujem približne 3 300 pacientov,“ pri-

bližuje svoju skúsenosť zubný lekár Dionýz Jáger.

Približne 3 000 pacientov má aj zubárka Terézia Osvaldová. Vo viacerých bodoch sa zhoduje s Karikovou. Ružomberok nie je podľa nej atraktívna pracovná lokalita pre nových lekárov, ktorých je tu málo.

„Ťažko sem príde niekto z Bratislavy alebo Nitry. Mladí tu pracovať nebudú a starých, čo by už mali sedieť a oddychovať doma, prehovárajú, aby ostali," vysvetľuje Osvaldová a dodáva nie veľmi priaznivú prognózu. Za dva-tri roky podľa nej nebude mať pacientov kto ošetrovať. Príčinu problému vidí v nedostatočnej produkcii lekárov. „Štúdium je drahé a školy berú málo študentov."

Samotné ministerstvo zdravotníctva pripúšťa, že problém tkvie aj v počte vyštudovaných lekárov. V kompetencii rezortu však nie je určovať univerzitám počty študentov v jednotlivých odboroch. „Každoročne písomne apelujeme na jednotlivé verejné vysoké školy – univerzity, aby navýšili počty novoprijímaných študentov do prvého ročníka v študijných odboroch všeobecné lekárstvo a zubné lekárstvo," uviedla pre Ružomberský magazín hovorkyňa ministerstva Zuzana Eliášová.

Za detskú očnú nemocnica nemá náhradu

V minulosti museli detskí pacienti s poruchami zraku navštevovať súkromných lekárov alebo za vyšetrením vycestovať do iných miest. Situácia sa zlepšila pred dvoma rokmi, keď ÚVN angažovala novú lekárku Zuzanu Tóthovú, ktorá sa špecializuje práve na choroby detských očí.

Lekárka však už viac než dva mesiace pracuje v ambulancii pediatrickej oftalmológie v Banskej Bystrici.

„Boli sme objednaní vo vojenskej nemocnici k očnej doktorke Zuzane Tóthovej s naším 15-mesačným chlapcom. Deň pred vyšetrením mi volali, že doktorka dala výpoveď a že nemajú očného lekára. Nasmerovali ma na lekárku Jeleníkovú. Keď som jej volal, povedala, že nás nezoberú. Mám volať do Dolného Kubína alebo Liptovského Mikuláša. Teraz nevieme, čo máme robiť, nik nás nechce zobrať," sťažuje sa Ružomberčan František Poleč.

Tóthová o dôvodoch svojho odchodu z mesta hovoriť nechce. Vraví však, že nemá problém ošetriť v Bystrici aj svojich bývalých pacientov z Ružomberka. „Sme ochotní vziať na vyšetrenie do Banskej Bystrice aj Ružomberčanov, alebo tých, ktorí sa u mňa liečili predtým. Aj preto ku nám do ambulancie chodí približne päť detí," prezradila Tóthová.

Podľa hovorkyne ÚVN nemocnica zatiaľ neplánuje zamestnať nového detského očného.

„Chodím k očnej ku doktorke Jeleníkovej s dcérkou už od narodenia. Malá je hyperaktívna, maximálne uvrešťaná, ale nemôžem nič zlé povedať, pretože má s dcérkou trpezlivosť aj napriek tomu, že vôbec nespolupracovala. Problém je len v tom, že sa dlho čaká," pridala do facebookovej diskusie na našej stránke svoju skúsenosť s lekármi Jana Lukáčová.

K rovnakej očnej chodí aj Miriama Lazarová. Tvrdí, že sa u nej nedá objednať a čakať o štvrť na sedem na časenku nepôjde, preto dúfa v zmenu systému.

„Zubári nových pacientov vôbec neberú a do Ružomberka nový doktor nepríde."

Viera Kariková, zubná lekárka

Chýbajú aj iní špecialisti

„Nedávno som sa pokúšala dostať s dieťaťom k logopédovi. Skúsila som štátneho aj súkromného špecialistu. Vraj nás dajú na „čakačku´, s tým, že by sme sa mali dostať na rad tak do trištvrte roka," sťažuje sa Jana Jankyová Mišatová.

Vojenská nemocnica aktuálne zamestnáva jedného logopéda, no situácia sa má podľa hovorkyne nemocnice zmeniť. Od prvého júna nemocnica plánuje prijať ďalšieho.

Ružomberčanov trápi aj nedostatok iných špecialistov. Čakacia doba na detskej neurochirurgii je až niekoľko mesiacov. Niektorí sa sťažujú aj na nedostatok kardiológov, nefrológov, urológov, ale aj reumatológov.

Oficiálne čísla hovoria, že počet lekárov je dostatočný

Text: Nikola Marhefková Foto: Anna Zábojníková

Ministerstvo zdravotníctva plánuje zmeniť doterajšie rozmiestnenie lekárov, orientovať by sa malo viac na okresy. Podľa poisťovní to nemusí stačiť. Problém nedostatku špecialistov vraj pretrvá.

Ak sa chcú objednať k zubárovi, nepochodia. Respektíve sa nachodia do okolitých okresov. Za zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia dolného Liptova neraz vycestovať. Lekárska turistika cieli hlavne na Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín či Martin.

Doktori majú plno a nových pacientov neberú. Slovné spojenie „plná kapacita“ sa stalo verdiktom pre mnohých tunajších pacientov.

Počet lekárov stanovuje ministerstvo zdravotníctva nariadením tzv. verejnej minimálnej siete. Rovnako určuje, koľko lekárov musia zazmluvniť zdravotné poisťovne.

„Počet poskytovateľov špecializovanej ambulantnej zubno-lekárskej starostlivosti pre okres Ružomberok, ktorý určuje minimálna sieť, je 22,5 lekárskeho miesta,“ informuje hovorkyňa ministerstva zdravotníctva Zuzana Eliášová.

Logopédov by sme mali mať pätnásť, očných lekárov tridsaťsedem. Nie však v okrese, minimálna sieť v prípade týchto špecialistov stanovuje počet pre celý kraj.

Počty sedia, poistenci sa nesťažujú

Kto zodpovedá za prípadný nedostatok lekárov? „Ak samosprávny kraj zistí, že verejná minimálna sieť je menšia, ako stanovuje nariadenie vlády, oznamuje túto skutočnosť zdravotným poisťovniam, ktoré by mali zazmluvniť nových poskytovateľov v konkrétnych odboroch na danom území,“ objasňuje Eliášová postup pri poklese lekárov pod určenú hranicu.

Kapacity očných, logopédov i zubárov vyhodnotili za uplynulý rok ako naplnené. „Kontroloval to aj Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,” informuje Eliášová.

Stanovené normy teda poisťovne spĺňajú, miestami ich dokonca prevyšujú. „Union zdravotná poisťovňa má vo viacerých prípadoch zazmluvnených

špecialistov dokonca nad rámec verejnej minimálnej siete," uvádza hovorca Matej Neumann. V ružomberskom okrese majú zmluvu s 35 zubármi.

Vo všetkých okresoch Žilinského kraja má dostatočne naplnenú sieť aj Všeobecná zdravotná poisťovňa. „V okrese Ružomberok neevidujeme sťažnosti poistencov na nedostupnosť zdravotnej starostlivosti v špecializáciách očné lekárstvo a klinická logopédia," potvrdzuje pre Ružomberský magazín hovorkyňa Všeobecnej zdravotnej poisťovne (VšZP) Viktória Vasilenková.

V okrese má VšZP zmluvu s 26 zubármi. Aj pri nich sa opakuje rovnaký scenár – poisťovňa splnila normatív a poistenci sa na nedostupnosť lekárov nesťažovali.

Poisťovňa navyše zaviedla bezlimitný počet pacientov u všetkých stomatológov v ružomberskom okrese. „Poskytovateľ môže ošetriť vyšší počet pacientov, ako to bolo do konca roka 2017, kedy mal zazmluvnený maximálny rozsah úhrady zdravotnej starostlivosti," informuje Vasilenková. Zubári so zmluvou s VšZP tak nemajú určený strop pacientov, čo im uvoľnilo slučku obmedzenej kapacity.

Podľa monitoringov a kontrol úradov je teda s počtom lekárov všetko v poriadku. Hlavný ukazovateľ – realita viacerých ružomberských pacientov dochádzajúcich za zdravotnou starostlivosťou do okolitých okresov – však ukazuje, že niekde sa stala chyba.

Sieť s trhlinami

Nesúlad môže byť spôsobený tým, že pacienti si síce pofrflú na nedostatok špecialistov, ale nesťažujú sa na oficiálnych miestach. Kompetentné orgány tak majú nedostatočný prehľad o situácii v teréne.

„V okrese Ružomberok neevidujeme sťažnosti poistencov na nedostupnosť zdravotnej starostlivosti v špecializáciách očné lekárstvo a klinická logopédia."

Viktória Vasilenková, hovorkyňa VšZP

Ďalším problémom môže byť fakt, že dostatok špecialistov, v tomto prípade očných a logopédov, pôsobí v celokrajskom meradle, ale nie v samotnom okrese Ružomberok.

Nerovnomernú distribúciu pripúšťa aj VšZP. „Z dôvodu nerovnomerne rozmiestnenej siete na úrovni kraja priebežne monitorujeme a vyhodnocujeme stav optimálnej siete poskytovateľov špecializovanej ambulantnej starostlivosti u 20 najčastejších odborností," konštatuje hovorkyňa Vasilenková.

Okres Ružomberok sa podľa miery plnenia optimálnej siete očných lekárov nachádza na úrovni 139 %. Logopédia je podľa miery plnenia optimálnej siete až na úrovni 162 %. Aj tieto čísla teda dokazujú, že s počtom špecialistov by nemal byť problém.

Ministerstvo zdravotníctva napriek tomu plánuje nové rozmiestnenie lekárov. „Pracuje sa na definovaní novej minimálnej siete, všeobecných lekárov, ako aj špecialistov a stomatológov. Nová sieť bude definovaná na úroveň prirodzených mikroregiónov," približuje aktuálne plány Eliášová.

Poisťovne: Zmena siete nestačí

„Úprava nariadenia vlády o minimálnej sieti nevyrieši problém dostupnosti lekárov, rovnako nevyrieši problém so starnutím lekárov," pochybuje o správnosti postupu rezortu hovorca poisťovne Dôvera Matej Štepiansky.

Problém vraj nespočíva len v počte lekárov, ale predovšetkým v nastavení systému a pravidiel. „Časť návštev u lekára je zbytočných alebo duplicitných. Táto neefektívnosť ohrozuje dostupnosť zdravotnej starostlivosti," pokračuje Štepiansky. Odvoláva sa aj na údaje OECD. Slováci podľa nich často navštevujú lekára, majú vysokú spotrebu antibiotík a vysoký počet hospitalizácií.

Zvýšiť dostupnosť špecialistov by mala zmena motivácií lekárov – odmeňovanie založené na výsledkoch práce, nie len na počte zdravotníckych výkonov. Zaznel aj návrh elektronizácie ambulancií, ktorý by lekárom uľahčil prácu.

Máte tip na tému? Volajte šéfredaktorovi!
0918 813 185 redakcia@rmagazin.sk

O mojej kandidatúre rozhodnú Ružomberčania

Prvým, kto oznámil záujem uchádzať sa o funkciu primátora, je podnikateľ a mestský poslanec Róbert Kolár.

Text: Peter Kravčák, Imrich Gazda Foto: Marek Hasák

Začiatkom mája ste verejne ohlásili, že máte záujem uchádzať sa o pozíciu primátora. Prečo ste sa tak rozhodli?

Lebo naše mesto zvädlo. Počúvam to zo všetkých strán a vnímam to aj osobne. Vedenie mesta s tým nič nerobí, primátor mesta tu pre svojich občanov nikdy nie je.

Druhým dôvodom je, že mám 45 rokov a cítim sa plný energie. Za sebou mám viac ako dvadsať rokov manažérskych skúseností a pred sebou ďalších dvadsať rokov aktívneho života, počas ktorých môžem pracovať pre mesto. Teda, keď mi to zdravie umožní.

Tvrdíte, že mesto stagnuje. Myslíte tým uplynulé štyri roky alebo hovoríte o dlhšom čase?

Ružomberok celkovo nemal šťastie na primátorov, striedal sa nám tu jeden zvädnutý politik za druhým. Kedysi bol Ružomberok centrom kultúry a vzdelanosti, no po spoločenských zmenách v roku 1989 nevyužilo svoj potenciál. Dnes už sa hrdosť na naše mesto nenosí, čo ma ako lokálpatriota mrzí.

Skúste byť konkrétnejší.

Tých problémov je mnoho. Zo všetkých strán počúvam a sám to vidím, ako zvädla doprava, čistota vzduchu, pracovné príležitosti aj život v meste. Ľudia nemajú kde parkovať, chýba nám námestie, ak nepočítam dieru po Auparku, ktorú niektorí ironicky nazývajú Badánikovo námestie. V meste turizmu, ktorým chceme byť, chýbajú cyklotrasy, na sídliskách sú rozbité chodníky.

Nemôže byť jedným z dôvodov stagnácie aj to, že v posledných rokoch mesto funguje len s jedným a nie s dvoma viceprimátormi, ktorí sú s primátorom hlavnou zložkou výkonnej moci?

Neviem to posúdiť, poslancov nikto neinformoval, ako boli prerozdelené

kompetencie po tragickej smrti viceprimátora Oldricha Lauka.

V tom čase sa spomínalo, že novým viceprimátorom by ste sa mohli stať aj vy.

Tiež sa ku mne dostali také reči, ale nikdy som nedostal oficiálnu, ba ani neoficiálnu ponuku zastávať tento post.

Vráťme sa ešte k oznámeniu vašich plánov do budúcnosti. Povedali ste, že máte ambíciu kandidovať za primátora, ale zároveň ste dodali, že definitívne rozhodnutie oznámite až koncom leta a dovtedy sa chcete zamerať na zber podpisov pod vašu kandidatúru. Čo sledujete touto stratégiou?

Myslím, že táto postupnosť je fér. Najprv chcem vidieť a počuť, či podpora verejnosti vo mňa a v zmenu kvitne, a na základe toho sa rozhodnem ako ďalej.

Získať približne 500 podpisov, ktoré potrebujete k tomu, aby ste mohli kandidovať ako nezávislý kandidát, by nemal byť veľký problém.

Nejde len o samotné podpisy. Ružomberok zvädol aj pre to, že sa tu o názor ľudí nikdy nikto nezaujímal. Chcem počuť aj osobné názory Ružomberčanov – na moju osobu, na fungovanie mesta, na to, čo ich teší a trápi. Preto som v týchto týždňoch v uliciach mesta a rozprávam sa s ľuďmi.

S akou víziou pred nich predstupujete?

Počas týchto stretnutí nechcem rozprávať, ale počúvať. Až na základe týchto poznatkov zostavím program, s ktorým sa budem uchádzať o dôveru občanov.

Takže zatiaľ žiadny program nemáte?

Postupne ho tvorím v spolupráci s mojim tímom. Kľúčové však bude to, čo nám povedia bežní ľudia a to doňho zapracujeme. Potrebujeme vedieť, čo ľudia chcú v meste a z mesta mať, a nie im vnucovať našu predstavu.

Kedy svoj program predstavíte?

Keď budem cítiť, že záujem o moju kandidatúru rozkvitol a ohlásim ju.

Môže sa stať, že nakoniec sa rozhodnete predsa len nekandidovať?

Teraz som v uliciach, zbieram podpisy, zoznamujem sa s názormi ľudí. O svojich ďalších krokoch budem informovať, keď na to príde čas.

„Konflikt záujmov je niečo, čo si postrážim.“

Róbert Kolár, psolanec MsZ

Okrem vás sa spomínajú aj ďalší potenciálni kandidáti, ktorí sú zároveň vašimi poslaneckými kolegami – Karol Javorka a Ján Bednárik. Aj oni hovoria o potrebe zmeniť dnešné fungovanie mesta. Nenahrávate tým vlastne súčasnému primátorovi Igorovi Čomborovi, ktorému, ak sa teda rozhodne opäť kandidovať, budú vyhovovať viacerí protikandidáti, ktorí si budú vzájomne odoberať hlasy?

Opäť sú to len špekulácie. Zatiaľ nikto zo spomínaných ľudí neohlásil svoju kandidatúru, ani sa neuchádza o podpisy Ružomberčanov.

Novinárčina je aj o modelovaní možných scenárov politického a spoločenského vývoja. Takže ešte jedna špekulatívna otázka – viete si predstaviť, že by sa potenciálni vyzývatelia súčasného primátora dohodli na vzájomnej spolupráci?

Ružomberok je malé mesto, kde sa všetci poznáme. S Karolom Javorkom aj Jánom Bednárikom sa poznáme už celé roky. Vzájomne komunikujeme nielen ako kolegovia poslanci, ale aj ako priatelia. Ja som otvorený spolupráci, no skutočná podpora, od ktorej budem závisieť, je podpora Ružomberčanov. Aj preto teraz chodím za nimi, počúvam ich a pýtam sa ich na názor.

Ste poslancom za sídlisko Roveň, uvažujete nad primátorskou funkciou, ale žijete v Liskovej. Prečo?

Som Ružomberčan. V Ružomberku som sa narodil, vyrástol, chodil na základnú a strednú školu. V meste pracujem od rána do večera, už desať rokov tu budujem domácu stavebnú firmu Avestav. V Liskovej v zásade len spím.

Prečo neprespávate v Ružomberku?

Lisková je rodná obec mojej manželky Janky a ona má radšej pokojnejšie prostredie. A viete, manželky treba poslúchať (úsmev).

Niektorí za vašou kandidatúrou vidia právnika a bývalého poslanca Martina Alušica. Aký je váš vzájomný vzťah?

S Martinom Alušicom sa poznáme od strednej školy. Jeho advokátska kancelária je v rovnakej budove ako moja stavebná firma, občas sa stretávame, ale to sa tu v Ružomberku všetci, sme malé mesto a preto ho máme radi. Martin Alušic nebude súčasťou mestského úradu pod mojim vedením, ani nebude získavať žiadne mestské zákazky. Konflikt záujmov je niečo, čo si postrážim.

Kto sú členovia vášho tímu?

Rád sa obklopujem šikovnými ľuďmi, ktorým záleží na tom, aby Ružomberok rozkvitol. Medzi inými sú to ľudia ako Miroslav Klíma, Martin Hromada, Marek Zelnický a ďalší.

Bude spolu s vami za poslancov kandidovať aj nejaká skupina ľudí, o ktorých by ste sa mohli ako primátor v mestskom zastupiteľstve oprieť?

Samozrejme. Keď budem cítiť, že Ružomberčania túžia po zmene a rozkvitnutí nášho mesta, oznámim svoju kandidatúru na primátora a rovnako aj tím ľudí, ktorí sa budú uchádzať o dôveru Ružomberčanov ako kandidáti na poslancov.

Odkiaľ máte finančné prostriedky na kampaň?

Sčasti ju financujem z vlastných prostriedkov, sčasti mi finančne pomáha Eduard Maták, ktorý je mojím spolužiakom zo strednej aj z vysokej školy. Napokon, mám zriadený transparentný účet, na ktorom vidieť všetky príjmy aj výdaje.

K Eduardovi Matákovi je potrebné dodať, že ide o jedného zo spoločníkov finančnej skupiny Penta. Peniaze, ktoré vám poskytol, sú darom, pôžičkou alebo o aký typ záväzku ide?

Edo Maták, ktorý prispel na moju kampaň, je Ružomberčan ako ja. Sme priatelia dlhé roky, chodili sme tu spolu do školy. V roku 1989 sme sa stretli pri Nežnej revolúcii. Je mi sympatické, že i keď žije v Bratislave, nie je mu jedno, čo sa deje s jeho rodným mestom, dlhodobo sa vymedzuje voči zvádnutým politikom a rád by Ružomberku doprial primátora, s ktorým mesto rozkvitne.

Vráťme sa ale k našej otázke – ide z jeho strany o dar, pôžičku alebo budete mať voči nemu iný typ záväzku?

Peniaze mi daroval a poslal ich na môj transparentný účet.

V prípade, že uspejete v súboji o primátorské kreslo, čo urobíte so svojou stavebnou firmou?

Ak mi Ružomberčania dajú dôveru, firmu odovzdám skúseným ľuďom, ktorí mi už teraz s riadením firmy pomáhajú.

Ružomberok je spätý s fungovaním súkromnej spoločnosti Mondi SCP. Každý primátor musí nájsť nejaký spôsob spolupráce nielen so spoločnosťou, ale aj s jej spolumajiteľom Milanom Fiľom. Aký je váš vzťah s touto firmou a jej spolumajiteľom?

Mám s nimi asi taký vzťah, aký majú aj bežní obyvatelia mesta. Osobne nikoho z vedenia spoločnosti nepoznám, nikdy som sa osobne nerozprával ani s pánom Fiľom. Mondi je však najväčší zamestnávateľ v regióne, takže mesto si s ním musí budovať partnerský vzťah. Partnerský, nie susedský. Vtedy je to pre obe strany výhodné.

Kto je Róbert Kolár

Narodil sa v roku 1972 v Ružomberku. Študoval na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. V minulosti pracoval v zdravotnej poisťovni Dôvera a bol generálnym riaditeľom spoločnosti Alpha Medical. V roku 2007 založil stavebnú firmu Avestav. Bol taktiež pri založení spoločnosti EPMA, ktorá stojí za plánovaným Centrom prediktívnej a preventívnej medicíny v Ružomberku. Od roku 2014 je poslancom mestského zastupiteľstva za sídlisko Roveň. Je ženatý, má dvoch synov.

Také malé a také užitočné

Text: Anna Šenkeríková Foto: Autorka

Marián Nemček z Liskovej je nielen zručný stolár, ale aj zanietený včelár. Jeho záľuba ho neopúšťa ani po vyše dvadsiatich rokoch.

K miestu, kde má Marián svoje úle, vedie hotový „tankodrom". Teda cesta, ktorá je v o kúsok horšom stave, než sme na Slovensku bežne zvyknutí. Vo vzduchu je cítiť povestnú vôňu repky olejnej. Tá lemuje ľavú stranu rozbitej, zaprášenej asfaltky. Po niekoľko sto metroch stúpania zastavujeme.

Spoza stromov na pravej strane je vidno vlečku s úľmi. Tak, ako si nos zvykal na repku, si teraz uši chvíľu privykajú na neutíchajúci bzukot.

Za ten čas 37-ročný Marián vysvetľuje, ako sa dostal k včelárstvu. „Kedysi som to mal plné, momentálne je tam dvadsať úľov," ukazuje na príves obďaleč. „Zdedil som ho po starom otcovi, ktorému som so včelami od pätnástich rokov pomáhal. Vtedy tu nemal jednu vlečku, ale tri, takže mal trojnásobok roboty. Začalo to tak, že mi ho bolo ľúto, pretože musel na všetko stačiť sám. Nakoniec ma to chytilo."

Spúšť po medveďovi

Mariánovi sa z pamäte doteraz nevytratili mladícke časy, keď sprevádzal starého otca na včelárskych kočovkách. Vychytili sa do Veľkého Krtíša na agát, do Liptovskéh Hrádku na malinu či na slnečnicu do Michaloviec.

„V piatok som prišiel zo školy, vyrazili sme a vrátili sa až v nedeľu večer. Dakedy bolo kočovanie rozšírené, na niektorých miestach sa nás zišlo aj tridsať," usmieva sa.

„Vtipné príhody?" opakuje našu otázku a vzápätí dlho premýšľa. Tak, ako väčšina ľudí, ani jemu napochytre žiadna nemôže zísť na um. Zasmeje sa len pri spomienke, ako sa v Krtíši nevedeli ubrániť komárom a určite sa niečo zábavné udialo aj pri večernom táboráku.

Nebezpečný zážitok ho ale dlho premýšľať nenechá. „Raz som kočoval v Ľupči, starký bol vtedy už nebohý, a zavolali mi, že jeden z dvoch vozov, čo zostali doma, napadol medveď. Vravel som si, že to musí byť ten drevený, lebo do železného, ktorý tu mám dodnes, by sa nedostal."

Nakoniec to však bolo presne naopak. „Ten beťár si strhol elektrický drôt, cez oje sa dostal nad železo a vošiel dnu," opisuje, ako si maco našiel cestu a ukazuje na časť včelej ubytovne, ktorá má kvôli opravám iný odtieň dosiek.

Škody boli veľké – povytŕhané úle a prázdne rámy nachádzal Marián aj sto metrov od voza. Medveď si na

sladkom poklade zgustol, nevynechal žiaden úľ.

Takmer sa udusili

Nebola to však jediná nepríjemná situácia, ktorá sa mladému včelárovi pritrafila. Kočovky si často vyžiadali obrovské stresy. „Predstavte si, že idete s dvoma vozmi a traktorom cez mesto a nedajbože dostanete defekt," vzdychne si.

„Pri Ľupči mi raz zadrelo ložisko na spojke, a tak som tam prestál celú noc, kým som zohnal niekoho, čo mi zoberie včely. Hrozilo totiž, že sa vnútri zadusia," spomína na kritické okamihy.

Včely sa s vychádzajúcim slnkom stále vehementnejšie pýtali von, no Marián ich nemohol vypustiť, keďže by sa zalietali a trvalo by dlho, kým by sa vrátili. Nakoniec sa však podarilo nájsť odvoz a včely znepokojivý výlet prežili.

Kočovky sú už v súčasnej dobe rarita. Sprísnené dopravné podmienky prinútili aj Mariána, aby predal traktor a túto kapitolu života uzavrel.

„Policajti vyžadujú, aby sa na ‚estekáčku' prišlo s prázdnym vozom, čiže by som mal včely vyložiť von, čo sa však nedá. Dnes už nekočuje skoro nik. Niektorí chodia len autom a vzadu na vozíku si v platniach prevezú desať úľov," hovorí o dôsledkoch zmien.

„Dávnejšie sa včelárstvom dalo aj uživiť, ale teraz medu nie je toľko, ako kedysi. Keď sme chodili na kočovky, vytáčali sme aj každý týždeň," dodáva.

Najzdravší je horský med

Roboty pri včelách je však stále dosť. V súčasnosti pomáha Mariánovi s jeho záľubou aj manželka. Bol by rád, aby v budúcnosti v jeho šľapajach pokračoval aspoň jeden zo synov.

Starostlivosť o včely vyžaduje veľa času. Marián chodí k svojím úľom nad dedinou trikrát za týždeň. Obvykle pri nich trávi víkendy a stredy. Jeho med sa rýchlo rozchytá, aj napriek tomu, že ľudia repkový až tak neobľubujú, keďže je tuhý a biely ako bravčová masť. „Niektorí ho zvyknú pastovať, aby mal konzistenciu ako paštéta," hovorí.

„Keď je dobrý rok, vytáčame aj tri-štyrikrát. Ročný priemer na naše podmienky je zhruba dvadsať až tridsať kilogram z jedného úľa," spresňuje Marián, ktorý bol donedávna predsedom základnej organizácie Slovenského zväzu včelárov v Ružomberku. V súčasnosti už pôsobí len ako tajomník.

Najlepší med je podľa neho agátový, ktorý netuhne, je zlatistý a číry. Zdraviu najprospešnejší je tmavý horský alebo medovicový med, ktorý obsahuje najviac minerálov. Jeho zdrojom však nie sú kvety.

„Medovicu produkuje voška medonosná. Tá na ihličí vylučuje tekutinu, ktorú získala z listov a včely ju následne zbierajú," približuje netypický pôvod tohto druhu. Dopĺňa, že je ho najmenej, pretože je závislý od prírodných podmienok a počasia.

Prežili by sme bez včiel?

Prepracovaná spolupráca včelieho spoločenstva má pre svet obrovský význam. Albert Einstein dokonca vyhlásil, že keď vyhynú včely, do piatich rokov čaká rovnako tragický osud aj ľudstvo.

U nás to snáď zatiaľ nehrozí. „V okrese máme 170 členov a asi dvetisíc včelích rodín. Väčší včelári majú štyridsať až päťdesiat úľov, ale je tu aj hodne začínajúcich mladých včelárov, ktorí majú len jeden alebo dva," približuje Marián situáciu na dolnom Liptove.

„Ak chce niekto získať dotáciu od štátu, musí splniť určité podmienky, ktoré mnohých odradia, a tak sa veľká skupina ľudí venuje včelárstvu aj neoficiálne," uzatvára s tým, že záujem o včelárstvo v našich končinách, chvalabohu, stúpa.

V Ludrovej môžete spoznávať históriu ručnej výroby papiera

Text: Anna Šenkeríková Foto: archív obce

Výstavbu múzea, ktoré bude ponúkať tvorivé dielne pre širokú verejnosť, by mali ukončiť v polovici júna.

Funkčnú expozíciu strojov a zariadení však budú postupne inštalovať aj po otvorení. „Len nedávno sme získali starý holender na rozvláknenie látky z papierne v českých Olšanoch," hovorí starosta Ludrovej Peter Slimák.

Návštevníci okrem iného uvidia aj holender z Holandska od renomovaného odborníka na prácu s papierom, ktorý obec zakúpila s pomocou Mondi SCP.

Múzeum bude sídliť v tradičnej drevenici, ktorú budujú pri minerálnom prameni medokýš.

Pozemok poskytla obec

Odborným garantom projektu je Juraj Toth. „Narodil som sa síce v strede Ružomberka, ale po roku sme sa odsťahovali na Supru, keďže môj otec aj matka pracovali v papierňach. Mojím susedom bol pán Decker starší, jeden z najväčších historikov ručného papiera na Slovensku. Často som s ním debatoval a to ma ovplyvnilo," objasňuje.

„Už pred dvadsiatimi rokmi sa mi podarilo zohnať všetko potrebné na zhotovenie ručného papiera, a tak som sa doma na dvore učil vyrábať," dodáva Toth, ktorý ludrovskému múzeu prispeje mnohými exponátmi.

Po odchode do dôchodku mu riaditeľ Liptovského múzea Martin Krupa ponúkol pomoc s prezentáciou tohto remesla verejnosti, no nakoniec sa im nepodarilo nájsť vhodné priestory. „Vtedy starosta Ludrovej v rámci cezhraničnej spolupráce zariadil výstavbu budovy papierne na obecnom pozemku," ozrejmuje Toth.

Ich partnerom sa stalo poľské mesto Nowy Targ a neskôr aj Žilinský samosprávny kraj, ktorý rekonštruuje úzkokoľajku v pribylinskom skanzene.

Problémy s podložím

„Na výstavbu sme získali zhruba 480-tisíc eur z celkových 514-tisíc. Zvyšok sme doplatili z obecného rozpočtu," vysvetľuje starosta Slimák.

S prácami začali v októbri 2017. Skomplikoval ich problém so spodnou vodou, preto pristúpili k zmene zakladania, ktoré bolo drahšie o 40-tisíc eur. „Podali sme žiadosť o navýšenie pôvodného rozpočtu, uvidíme, či budeme úspešní," konštatuje starosta a dodáva, že aktuálne už realizujú práce v interiéri.

Od júna do septembra budú v múzeu prebiehať tvorivé dielne, ktoré ukážu, ako sa kedysi buničina menila na papier. „Mojím hlavným cieľom je zachovať krásnu tradíciu v regióne Liptov, kde sa štyristo rokov nepretržite vyrába papier," približuje svoj zámer Toth.

„Do roku 1953 mala obec dve časti – Zemiansku Ludrovú a Villa Ludrovú, ktorá bola súčasťou Ružomberka, známeho papierenským priemyslom," spresňuje dôvod výstavby múzea starosta.

Časom by projekt chceli rozšíriť aj o ďalšie aktivity. „V Ludrovej je veľa nadaných a talentovaných ľudí, ktorí vedia tkať koberce, vyrábajú keramiku, ovládajú reštaurátorstvo a podobne. V budúcnosti chceme prezentovať aj tieto ľudové remeslá," uzatvára Toth.

Po roku otvorili hrad Likava

Text: Anna Šenkeríková

Od prvého mája je Likavský hrad opäť prístupný verejnosti.

Do konca mesiaca môžete hrad navštíviť len počas víkendov, ale od júna do septembra by už mal byť otvorený v priebehu celého týždňa. Vyplýva to z údajov zverejnených na webstránke Liptovského múzea.

Dôvodom, prečo bol hrad nad obcou Likavka v minulom roku pre verejnosť uzatvorený, boli nevyhnutné renovačné a stabilizačné práce na hradnom brale. Tie prebiehali aj na miestach, kde sa pohybujú návštevníci v rámci prehliadky. „Práce ešte budú pokračovať na južnej stene, ale vstup do hradu už bude možný," informovala Martina Remencová, hovorkyňa Žilinského samosprávneho kraja, ktorý je zriaďovateľom Liptovského múzea.

Likava bola kráľovským strážnym hradom, ktorý vybudoval zvolenský župan Donč v roku 1341. Do užívania ho dostávali liptovskí župani, vlastnili ho aj viaceré významné rody.

V 15. storočí bol husitskou pevnosťou. V roku 1707 ho František II. Rákoczi prikázal zbúrať. Jeho palác patrí medzi najvyššie hradné paláce na Slovensku.

stručne

- V Lúčkach zorganizovali koncom apríla prvý ročník Majstrovstiev Lúčok v rapid šachu.
- Začiatkom mája slávnostne otvorili sezónu na CykloKorytničke, ktorá spája Ružomberok, Liptovskú Osadu a Korytnicu.
- Na diaľnici medzi Ivachnovou a Liptovským Mikulášom sú vo viacerých úsekoch dopravné obmedzenia, ktoré potrvajú do konca júla. Dôvodom je výmena oceľových zvodidiel za betónové a budovanie kábelovodu pre informačný systém diaľnic.
- Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja upozornila viacero obcí v okrese na porušovanie zákona o pozemných komunikáciách. Počas kontroly zistila nepovolené osádzanie kameňov, stĺpikov, oceľových zábran a iných prekážok v bezprostrednej blízkosti ciest, čím sa ohrozuje cestná premávka.
- Pri príležitosti Dňa zeme zorganizovali vo viacerých dolnoliptovských obciach jarné upratovanie.

Keď sa pomáha vo voľnom čase a bez nároku na mzdu

Text: Nikola Marhefková Foto: likavskihasici.sk

Nevyčistené komíny, neporiadok v kotolni, ale aj údenie klobások môže spôsobiť, že si k vášmu domu bude raziť cestu cisterna s hasičmi.

Je ráno, niečo pred pol siedmou. Teplota neúprosne zotrváva na mínusových hodnotách, pri ktorých vidno dych, krehnú končatiny a nepokryté časti tela hostia omrzliny.

Do opustenej likavskej drevenice sa pred februárovým mrazom uchýli niekoľko bezdomovcov. Vykurujú, čím príde. Zdrojom tepla sa im v tú noc stanú sviečky. Človek nemusí disponovať mimoriadnymi predtuchami, aby vytušil, že masa dreva bude mať s plameňmi sviečok žhavý vzťah. A iskra veru preletí. Drevenica začína horieť. Požiar spozoruje sused, ktorý zalarmuje hasičov.

Konať treba rýchlo, susedné domy sú v hustej zástavbe a hrozí, že plamene oliznú aj ich strechy. Mráz hasenie neuľahčuje, mrzne voda a čochvíľa i prúdnice. Hasiči otvárajú hydranty, potrebnú tekutinu vozia. Už beztak ťažký zásah sprevádza rozoberanie konštrukcie strechy, kde musia mať chlapi nasadené dýchacie prístroje.

Požiar po vyše troch hodinách hasiči úspešne zlikvidujú. Pozornému oku neujde, že sa medzi dvomi jednotkami profesionálnych hasičov pohybuje osem mužov, ktorí k nim nepatria. K skroteniu požiaroviska prispeli likavskí dobrovoľníci.

Áčka v okrese

Nie sú dobrovoľníci ako dobrovoľníci. Jedno „o“ naviac v názve znamená podstatný rozdiel. Dobrovoľnícky hasičský zbor Likavka (DHZ) je občianske združenie. Zo zákona starosta obce nad 500 obyvateľov zriaďuje aj hasičskú jednotku – dobrovoľný hasičský zbor obce (DHZO). DHZO Likavka pozostáva z 22 vyškolených členov. Ide o zásahovú jednotku. Tú, ktorá sekunduje profesionálnym hasičom.

Jednotky sú priradené do jednotlivých kategórii – A1, A, B, C. Čo písmeno, to vzostupne iné požadované odbornosti, školenia, kompetencie. Likavskí dobrovoľníci sú v ružomberskom okrese jediným áčkovým zborom. Zasahujú v budovách, môžu používať dýchacie prístroje, majú i vlastné výcvikové stredisko, kde trénujú svojich zverencov.

Preradenie z áčkového klubu do susedného písmena „bé“ je pritom otázka desiatich minút. Do tohto časového limitu musí veliteľ zásahovej jednotky zabezpečiť výjazd, a to minimálne v zostave „3+1“ (veliteľ zásahu, strojník a dvaja hasiči).

a je tam reálne ohrozenie života či zdravia,“ nadhadzuje hypoteticky Brtko, pričom tieto situácie vôbec neostávajú iba v rovine „ak“. Vtedy krajské operačné stredisko zo zákona povoláva na pomoc dobrovoľnú zásahovú jednotku.

„Dobrovoľne sme sa zaviazali, že budeme k dispozícii. V akýkoľvek deň, v akúkoľvek dennú či nočnú hodinu. Bez nároku na mzdu.“

Marián Brtko, dobrovoľný hasič, Likavka

„Kedykoľvek k nám prídu krajskí alebo okresní hasiči a spustia poplach, musíme byť do desiatich minút vystrojení: prilba, zásahový odev a obuv, v aute pripravená potrebná techniku. Inak nás preradia,“ hovorí Marián Brtko, člen DHZO Likavka a predseda Územného výboru dobrovoľnej požiarnej ochrany Ružomberok. Jeho deti sú už štvrtá generácia dobrovoľníkov. Generačne sa „DHZ-kárska“ štafeta odovzdáva vo viacerých likavských rodinách.

Pravá ruka profesionálov

Podstata funkčnej zásahovej jednotky tkvie aj v skutočnosti, že štátni hasiči sú vyťažení. „Momentálne sa na Slovensku nedá robiť hasičstvo bez dobrovoľníkov. Profesionálni hasiči sa starajú o požiarnu bezpečnosť celého okresu, držia službu 24 hodín denne,“ vysvetľuje Brtko a dodáva, že profi hasičov nevolajú len k požiarom. Zasahujú pri dopravných nehodách, kde často vyslobodzujú zaseknutého pasažiera. Do portfólia zásahov sa pravidelne dostávajú technické výjazdy, neraz pomáhajú „mačkám v nesnázích“.

„A teraz si predstavte, že sú profesionálni hasiči pri veľkej dopravnej nehode. V tom čase vznikne druhá udalosť vyžadujúca ich prítomnosť,

„Dobrovoľne sme sa zaviazali, že budeme k dispozícii. V akýkoľvek deň, v akúkoľvek dennú či nočnú hodinu. Bez nároku na mzdu,“ konštatuje Brtko.

„V živote potrebujeme policajta, záchranára či hasiča až v momente, keď sa udeje niečo zlé. A múdry je ten, kto tomu predchádza.“ Vo filozoficky ladenom výroku sformuloval Brtko jednu z najväčších zásad dobrovoľníkov – prevenciu. Obozretné kroky, ktoré zamedzia vzniku požiaru.

Pred sto rokmi vyhorela polovica Likavky. Už vtedy si obyvatelia obce osvojili niekoľko preventívnych zásad. Mali na zreteli, že horúci popol sa nevysýpa do mizierky: mohlo by ho rozfúkať a podpáliť drevenice. Začali stavať komíny, ktoré voľakedy neboli súčasťou domov.

Komín bolo kedysi povinné raz do roka čistiť. Teraz sa od tejto požiadavky upustilo, niektorí ľudia na to nedbajú. A tento prístup má svoje ovocie, ktoré poväčšine „zbierajú“ likavskí hasiči. „Veľmi veľa horí práve z komínov,“ sumarizuje Brtko. Požiare, ktorým sa dá zabrániť, spôsobuje aj zlá elektrická inštalácia zadných častí drevárne či údenie klobás.

„Vždy sa rieši najhoršia udalosť, kde dochádza k ohrozeniu života a zdravia. Evakuujeme najskôr ľudí a zvieratá. Až potom sa staráme o majetok. Ten sa dá nahradiť,“ hovorí Brtko o potrebe vyhodnotenia situácie v prípade viacerých udalostí vzniknutých naraz.

Likavskí hasiči bežne uskutočňujú i technické výjazdy: zasahovali pri dopravných nehodách, likvidovali osi v materskej škôlke, pomáhali pri transporte rozmernejšieho pacienta.

Rýchlejšiu komunikáciu a koordináciu im rok a pol umožňuje vlastná mobilná aplikácia Fire Station. Kým kedysi spúšťala poplach siréna na hasičskej zbrojnici, Likavčania ju majú zabudovanú priamo v mobile.

„Poplach sa pošle v sms správe, a tá na telefóne spustí hasičskú sirénu, aj keby bol v tichom režime,“ hovorí Brtko o novej technológii. Na displeji mobilu sa zobrazia možnosti – prijať alebo odmietnuť. Siréna neprestane húkať, kým jednu možnosť nezvolia. Veliteľ je tak automaticky informovaný, s koľkými členmi môže vo výjazde rátať.

Ružomberok je mesto zahľadené do minulosti

S publicistom a komentátorom Ľubomírom Jaškom sme sa rozprávali o živote v Ružomberku, jeho kňazskej minulosti aj o slovenskej literatúre.

Text: Imrich Gazda Foto: Marek Hasák

Posledné desaťročie žijete v Ružomberku, ale nie ste miestnym rodákom.

Nie som síce Ružomberčanom, ale som Liptákom, keďže pochádzam z Ľubele. Dodnes tam žije môj starší brat s rodinou.

Predpokladám, že strednú školu ste absolvovali v Liptovskom Mikuláši.

Áno, na prelome režimov som chodil na tamojšie Hodžove gymnázium. Na konci školy som sa rozhodol prihlásiť do kňazského seminára v Spišskej Kapitule.

Pochádzali ste z veriacej rodiny?

Zvykne sa tomu vravieť tradičná katolícka rodina. Otec neznášal komunistov, doma sme počúvali Slobodnú Európu a Hlas Ameriky. Pritom ja som si už na základnej škole z knižnice požičiaval Marxov životopis či základy vedeckého ateizmu.

Čo vás k tomu viedlo?

Bol som taký hĺbavý typ. Nestačilo mi počuť o tom, že socializmus je zlý, ale chcel som si o tom čosi naštudovať. Poznať svojho nepriateľa (smiech).

Prečo ste sa rozhodli stať kňazom?

Silný vplyv mala na mňa moja zbožná mama, ako aj náš vtedajší kňaz a terajší ružomberský dekan Alojz Kostelanský, pri ktorom som miništroval. Pomerne rýchlo si dokázal vybudovať dobré meno v prostredí, ktoré bolo nábožensky vlažné a konfesijne zmiešané. S novou omietkou na kostole mu nemali problém pomôcť evanjelici ani ateisti. Populárnymi boli aj jeho detské omše. Popri tom som mal kontakt s tajnými rehoľníkmi – saleziánmi.

Napokon ste sa kňazom aj stali, ale dlho ste nevydržali.

Za kňaza som bol vysvätený v roku 1997. Predtým som absolvoval niekoľkotýždňovú diakonskú prax v Ružomberku. Z kňazstva som odišiel po štyroch rokoch kvôli známosti, ktorú som si našiel. V pastorácii som pôso-

bil v podstate len rok, ďalšie tri roky som v Prahe študoval publicistiku.

Čím ste sa živili? S teológiou sa vám asi pracovné uplatnenie nenachádzalo ľahko.

V tom čase v Čechách rozbiehali probačnú a mediačnú službu, kde prijímali aj absolventov teológie. Aj preto v tejto oblasti pôsobí viacero odídených kňazov. Najprv som pracoval v meste Svitavy na česko-moravskom pomedzí, potom vo Zvolene a posledných desať rokov v Dolnom Kubíne, kam denne dochádzam z Ružomberka.

Ako sa vám tu žije?

Z Ružomberka nemám veľmi pozitívny pocit. V tomto sa musím pridať k iným kritickým hlasom. Pritom keď som tu v druhej polovici 90. rokov pôsobil ako diakon, zdalo sa, že v ružombersko-liptovskomikulášskom súboji začína mať Ružomberok navrch. Ale napokon je všetko ináč.

Okrem nedostatku pracovných a bytových možností mi vadí architektonický chaos, ktorý si všimne každý návštevník mesta. Mám pocit, že nedostatok vkusu a estetického vnímania majú aj bežní obyvatelia. Stačí im to, čo je lacné, povrchné, nedokonalé... Sú pasívni, apatickí, nad všetkým len myknú plecom a ide sa ďalej.

A čo sa týka občianskej vybavenosti?

Súvisí to s tým, čo som povedal pred chvíľou. Poskytovateľov tovarov a služieb nezaujíma kvalita, ale len cena. Zdá sa mi, že ešte aj hypermarkety sú v Ružomberku horšie zásobené a zorganizované ako v okolitých mestách. Zo svojej praxe čosi viem o fungovaní polície, prokuratúry a justície, čo sú samé osebe konzervatívne prostredia, ale v Ružomberku to platí dvojnásobne.

V jednom z čísel Ružomberského magazínu sme sa pýtali viacerých respondentov, či je v Ružomberku dostatok príležitostí pre kultúrne vyžitie. Aký je váš názor?

Na prvý pohľad áno, kultúrna ponuka je pomerne bohatá, ale opäť v nej chýba vyššia kvalita, vsádza sa len na osvedčené mená a formáty. Situáciu zachraňuje Panoptikum či Galéria Ľudovíta Fullu. Ružomberok je aj univerzitným mestom, ale študentov v živote mesta necítiť. V dobrom aj v zlom je to mesto zahľadené do minulosti.

„Okrem nedostatku pracovných a bytových možností mi vadí architektonický chaos, ktorý si všimne každý návštevník mesta.“

Ľubomír Jaško, publicista

Dennodenne sa pohybujete na trase Ružomberok – Dolný Kubín. Ako by ste porovnali tieto dve mestá?

Vo vedení Dolného Kubína sú ľudia dynamickejší a zapálenejší pre svoju prácu. Spolupracujem najmä s ľuďmi zo sociálnej oblasti a v tejto sfére Dolný Kubín funguje prekvapivo moderne. Zároveň je to neporovnateľne čistejšie, ale takisto aj názorovo otvorenejšie mesto. Je to asi dôsledok konfesionálnej zmiešanosti.

Pohybujete sa aj vo svete literatúry. Koľko kníh za rok prečítate?

Asi 80 až 100, keďže píšem pravidelné knižné recenzie, ale aj kratšie upútavky pre denník SME, Magazín o knihách a portál Aktuality.sk.

Dnes sa veľa hovorí o tom, že ľudia málo čítajú. Máte aj vy ten pocit?

Žiaľ áno. Dospelí sú príliš zavalení starosťami o každodennú existenciu a na čítanie im potom neostáva vnútorná energia. U mladých zasa nad knihami víťazia sociálne siete. Poctivé čítanie musí trochu aj bolieť a to dnešní ľudia už nepoznajú.

Aký zmysel má, aby sa človek trápil s literárnym textom?

V každej knihe čitateľa čaká množstvo prekvapení a zážitkov, ktoré ho môžu vnútorne naplniť, rozširujú a obohacujú jeho vnútorný svet, formujú postoje, robia ho vnímavejším, citlivejším a otvorenejším. Niekedy nám to všetko nedokáže poskytnúť ani reálny život. Jednoducho, knihy menia človeka k lepšiemu. Aj keď priznávam, že to nemusí platiť vždy. Poznám ľudí, ktorí sú sčítaní a napriek tomu veria rôznym konšpiráciám a nezmyslom, nenávidia iné kultúry a podobne.

Vy knihy nielen čítate, ale dokonca aj rozhodujete o tom, čo vyjde.

Áno, v súčasnosti som členom jednej z odborných komisií Fondu na podporu umenia pre oblasť literatúry. Pri jednotlivých výzvach rozhodujeme o poskytnutí finančnej podpory pre vydávanie rôznych literárnych diel, ako aj o tvorivých štipendiách pre autorov.

Je z čoho vyberať?

Určite áno. Popri osvedčených menách ako sú Pavel Vilikovský či Dušan Mitana sa objavuje veľa nových autorov a v poslednom čase aj autoriek. Či už je to Monika Kompaníková, Svetlana Žuchová alebo Elena Eleková. So slovenskou literatúrou na tom nie sme vôbec zle.

Nedráždite Ružomberčanov

Text: Imrich Gazda Foto: Peter Kravčák

Dôsledkom sľubovaných, ale nerealizovaných zmien v meste nemusí byť len spoločenská apatia, ale aj otvorené prejavy nespokojnosti či kotlebovci v zastupiteľstve.

Primátorskí kandidáti v Ružomberku si dávajú načas. Rovnako ako prezident Kiska odsúvajú svoje vyhlásenia o (ne)kandidatúre na poslednú chvíľu.

Kým v iných mestách sa prví primátorskí kandidáti hlásili už začiatkom roka, v Ružomberku svoju kandidatúru ohlásil zatiaľ jediný. Aj to až v máji a podmienene.

Na prvý pohľad sa tak môže zdať, že záujem o primátorské kreslo v našom meste nie je. Pravda je ale iná. Súčasný primátor Igor Čombor je vďaka vedeniu vojenskej nemocnice a teraz aj ružomberskej radnice natoľko viditeľnou osobnosťou, že predvolebnú kampaň nepotrebuje a preto mu stačí, aby svoje rozhodnutie znovu kandidovať oznámil až po lete.

Potenciálni vyzývatelia súčasného primátora si takýto komfort dovoliť nemôžu. A čas prázdnin a dovoleniek je zasa na oznámenie kandidatúry absolútne nevhodný. Ľudia vtedy riešia seba, a nie politiku. Preto možno očakávať, že ďalší kandidáti pribudnú k Róbertovi Kolárovi (nezávislý) v najbližších týždňoch.

Potrebné kroky ako je získanie straníckej podpory, zostavenie tímu a zmapovanie volebného terénu už podnikli Ján Bednárik (KDH) aj Karol Javorka (nezávislý).

K trom Čomborovým vyzývateľom môžu, samozrejme, pribudnúť aj ďalšie mená. Čaká sa najmä na to, ako sa zachová Kotlebova ĽSNS, ktorá mala veľké ambície už v minuloročných župných voľbách, ale v Ružomberku aj v ostatných častiach Slovenska napokon pohorela.

Aj keď mená kandidátov budú rôzne, ich leitmotív bude rovnaký – mesto potrebuje zmenu. Napokon, čo iné môžu hlásať tí, ktorí chcú vymeniť aktuálne vládnucu garnitúru. O zmene a reštarte hovoril pred štyrmi rokmi aj Igor Čombor, pred ôsmimi Ján Pavlík, pred dvanástimi Michal Slašťan...

Povedzme si to však na rovinu – o zmenách sa dobre rozpráva, príjemne sa o nich počúva, ale ťažko sa realizujú. Presvedčiť sa o tom mohli všetci zmienení. A rovnako aj tí, ktorí ich volili.

Dôsledkom opakovane sľubovaných, ale nerealizovaných zmien je spoločenská apatia. Mávnutie rukou, myknutie plecom, povzdychnutie, že Mikuláš aj Kubín sú na tom lepšie – a tým to končí.

Medzi apatiou a frustráciou je však tenká hranica. A od frustrácie je to len na skok k otvoreným prejavom občianskej nespokojnosti. Len nedávno sme sa o tom mohli presvedčiť na našich námestiach. Iným ventilom je podpora extrémistov, s čím už tiež máme svoju skúsenosť.

Mali by na to myslieť aj všetci (staro)noví kandidáti na primátora. Každý ďalší sklamaný obyvateľ mesta môže byť poslednou kvapkou, ktorá prelomí hrádzu.

Čo sme my horší?

Začala sa svadobná sezóna. Z kanálov, ktoré sa snažia zarobiť na ľudskej márnotratnosti, sa ozýva: „Po takejto sexi neveste túži každý ženích!“ Alebo: „Žiadna svadba sa nemôže zaobísť bez luxusnej výzdoby!“

Spoločnosť si už zvykla zovšeobecňovať a diktovať, čo je správne. Ostatne aj tí, čo majú najviac rečí o slobode prejavu, uznávajú len jediný – ten svoj – názor.

Aj svadbe sa tak patrí, aby bola ako cez kopirák. Zaujímavý je hlavne výber hudby počas svadobnej zábavy.

Tých, čo bežne počúvajú Jede, jede mašinka a iné odrhovačky, zrejme nie je až tak veľa. Tento štýl obzvlášť zavrhujú mladí ľudia.

Čuduj sa svete, na svadbách či stužkových sa podobné skladby zvyknú brať ako povinná jazda. Mnoho ráz rozjaria aj tých, čo majú celkom iný vkus. Nadšení tanečníci sa dokonale uspokoja s tým, nad čím obvykle ohŕňajú nos. A nie vždy za ten mentálny výpadok môže alkohol.

Podobné výbery často sprevádzajú aj iné aspekty života. Veď čo sme my horší než ostatní?

Anna Šenkeríková

Ružomberskí zamestnávatelia: chýbajú nám ľudia

Text: Peter Kravčák Foto: Martin Buzna

Veľkých aj menších ružomberských zamestnávateľov sme sa pýtali, aký je pracovný trh v meste, či dokážu nájsť dostatok kvalifikovaných ľudí, ale aj to, či ich vedia zaplatiť. Zo šiestich oslovených odpovedali len traja.

Ivana Keyzlarová, riaditeľka ľudských zdrojov Mondi SCP, a. s.

Ak sa na túto otázku pozeráme z pozície Mondi SCP, pre ľudí v regióne sme atraktívny zamestnávateľ a kvalifikovaní ľudia majú záujem u nás pracovať. Sme najväčším súkromným zamestnávateľom v regióne, pričom v súčasnosti zamestnávame vyše tisíc zamestnancov interne a ďalších niekoľko tisíc v rámci dodávateľského reťazca.

Plne si uvedomujeme, že za úspechmi nášho dlhoročného pôsobenia v regióne stoja kvalitní a pracovití ľudia, ktorých si vážime a sme na nich právom hrdí. My im ako zamestnávateľ poskytujeme stabilné zamestnanie s bohatým balíčkom zamestnaneckých výhod týkajúcich sa zdravia, kultúry a športu. Tiež sú známe naše štandardy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. No a v neposlednom rade, naši zamestnanci majú príležitosť sa neustále vzdelávať, pracovať s najmodernejšou technológiou a majú šancu na profesionálny rozvoj v rámci medzinárodnej organizácie.

Táto vzájomná synergia zatiaľ funguje, ale aj my si uvedomujeme, že pracovný trh sa mení a vyvíja. Mladí ľudia v dnešnej dobe nemajú záujem pracovať v priemyselných odvetviach, a preto sme začali intenzívne spolupracovať so Strednou odbornou školou polytechnickou v Ružomberku a niekoľkými slovenskými univerzitami.

Spolu s polytechnickou školou sa nám spoločne podarilo už v roku 2016 otvoriť odbor mechatronik a od budúceho školského roka otvárame úplne nový odbor chemik – operátor. Sme veľmi radi, že sa nám takýmto spôsobom darí podporovať rozvoj a vzdelávanie mladých ľudí. Študenti majú možnosť nadobudnúť praktické zručnosti priamo vo výrobe pod vedením skúsených pracovníkov z Mondi SCP. Šikovní žiaci s pozitívnym a zodpovedným prístupom k práci, ktorí úspešne dokončia štúdium, budú mať vždy v našej spoločnosti dvere otvorené.

Katarína Macurová, ekonomický úsek – personálne oddelenie GALMM, s. r. o. ***(fotku neposkytla)***

V Ružomberku nie je dostatok kvalifikovanej pracovnej sily, na stredných školách v našom meste chýba praktická výučba študentov, a aj učebné osnovy nie sú nastavené tak, aby odrážali aktuálnu situáciu na pracovnom trhu, ktorá sa za posledných dvadsať rokov výrazne zmenila.

Čo sa týka pokrytia pracovného trhu v Ružomberku – ľudia častokrát musia za prácou dochádzať do iných okolitých regiónov, kde je viac stabilnejších zamestnávateľov, sú tam väčšie možnosti uplatnenia sa na pracovnom trhu.

Situácia v Ružomberku je v porovnaní so susednými mestami kritická – za posledné roky sem neprišiel žiadny väčší zamestnávateľ a nie sú tu mestom vytvárané podmienky na príchod nových investorov.

„Už aj v Liptove máme družstvá a farmy, kde musia zamestnávať ľudí z cudziny.“

Miroslav Štefček, PD Ludrová

Miroslav Štefček, predseda PD Ludrová a podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory

Poľnohospodárstvo je špecifická časť súčasného hospodárstva v krajine. V Liptove kedysi bola jedna stredná odborná škola a dve učilištia, ktoré vychovávali odborníkov výlučne pre poľnohospodárstvo. Dnes zostala len jedna trieda v Liptovskom Mikuláši.

Máme absolútny nedostatok ľudí – agronómov, ošetrovateľov, traktoristov, kovoobrábačov a podobne. Snažíme sa oslovovať mladých ľudí už počas školy a tých, ktorí majú záujem, individuálne pripravujeme, aby k nám nastúpili a boli schopní robiť dobre svoju prácu. V poslednej dobe sme takto zamestnali dvoch študentov a aktuálne pracujeme s ďalším potenciálnym vyučeným človekom. Dnes im už dokážeme ponúknuť porovnateľné finančné a časové podmienky ako iné výrobné podniky v meste a okolí. Napriek tomu nám ľudia chýbajú.

Zamestnávame približne sto ľudí. Potrebujeme široký záber profesií – stavebná výroba, doprava, poľnohospodárstvo. Najväčší problém vidíme v pracovných návykoch a vôbec v chuti a vôli pracovať. To je jediné kritérium, ktoré dnes zostalo pre prijatie do zamestnania. Vo všetkom ostatnom vieme záujemcu vyškoliť a vzdelať. Citeľne sa však vytratila aj lojálnosť k zamestnávateľovi. Ak niekoho vychováme a zaučíme, získa nové vedomosti a zručnosti, mnohokrát odíde a sme na začiatku problému.

Z úradu práce nevieme získať kvalifikovaného pracovníka so záujmom o prácu. Najhoršie je, že nie je už ani záujem o štúdium odborných povolaní. Poľnohospodárstvo nie je už práca o 365 dňoch na poli a s hnojom. Dnes je to moderná a špecializovaná výroba, traktorista musí byť skôr IT špecialista ako mechanik, aby vedel elektronikou a počítačmi prešpikovaný traktor ovládať.

Snažíme sa rozprávať aj s našimi zamestnancami, aby pôsobili na svoje deti a priviedli ich k práci v poľnohospodárstve, ale zatiaľ je to málo a môžem povedať, že už aj v Liptove máme družstvá a farmy, kde musia zamestnávať ľudí z cudziny. Na poliach tak už robia Ukrajinci aj Srbi. Našim ľuďom akoby chýbala hrdosť na pôdu, poľnohospodársku prácu a vôbec na našu krajinu.

Ružomberok oslavuje 700. narodeniny. Zrodili nás nemeckí kolonisti

Text: Imrich Gazda Foto: ruzomberok.sk

Jadro *villa Rosumbergh*, teda osady Ružomberok, bolo na miestach dnešného Námestia A. Hlinku.

Najstaršia písomná zmienka, v ktorej sa spomína villa Rosumbergh, pochádza z roku 1318. Ide o výsadnú listinu, ktorú presne 26. novembra v Budíne vydal ostrihomský arcibiskup Tomáš na žiadosť zvolenského župana magistra Donča, ktorý sa osobne zúčastnil tejto udalosti.

Územie Liptova, ako aj Orava, Turiec a severná časť Tekova v tom čase totiž patrili do Zvolenského komitátu.

„Pôvodné sídlisko vybudovali kolonisti (hostia) nemeckej národnosti, ktorí sa sem prisťahovali pravdepodobne zo Spiša a z Nemeckej (dnes Partizánskej) Ľupče. Usadili sa na vŕšku západne od miesta, kde ústi riečka Revúca do Váhu (v priestore dnešného Námestia A. Hlinku)," píšu autori Monografie mesta Ružomberok o vzniku villa Rosumbergh.

Aj keď „rodný list" Ružomberka pochádza z 26. novembra 1318, k samotnému zrodu osady došlo nesporne už niekoľko rokov predtým.

Ružomberok sa dotiahol na Ľupču

Čo vlastne znamenalo udelenie výsadnej listiny? Ružomberskí mešťania a hostia vďaka nej získali rovnaké výsady a práva ako mešťania a hostia v tom čase významnejšej Nemeckej Ľupče. Mohli slobodne voliť richtára, ktorý mal aj súdnu právomoc nad miestnymi obyvateľmi, rovnako mohli voliť farára, ktorý sa zodpovedal ostrihomskému arcibiskupovi, pod ktorého Ružomberok patril.

„Taktiež im župan Donč prostredníctvom tohto privilégia priznal vlastníctvo mestského chotára (...), získali právo slobodne poľovať v lesoch na území mesta a tiež právo loviť ryby v riekach, s výnimkou rieky Váh. Medzi výsadami figuruje aj trhové právo, ktoré bolo v stredoveku jedným zo základných atribútov mesta," približujú autori mestskej monografie obsah výsadnej listiny, ktorá sa napriek svojmu významu nezachovala. Jej obsah však poznáme z neskorších prepisov.

Už dvadsať rokov na to sa Ružomberok posunul na vyšší level – vymanil sa spod právomoci župana vtedy už samostatnej Liptovskej stolice. „Na základe privilégia zo 14. novembra 1340 udeleného uhorským kráľom Karolom Róbertom z Anjou získava Ružomberok rozsiahlejšie práva a nadobúda status kráľovského mesta.“

Aj keď „rodný list“ Ružomberka pochádza z 26. novembra 1318, k samotnému zrodu osady došlo nesporne už niekoľko rokov predtým.

O udelenie výsad osobne požiadal kráľa, ktorý sa v tom čase zdržiaval v Slovenskej Ľupči, prvý známy ružomberský richtár Hannus a s ním dvaja mešťania – Peter a Kunchul.

Poddanské dediny

Na základe rozhodnutia Karola Róberta z Anjou bolo do ružomberského chotára včlenené aj územie zaniknutej osady Revúca, ktorá sa prvýkrát spomína v donačnej listine kráľa Ondreja II. už v roku 1233, teda takmer storočie pred vznikom Ružomberka.

Presnú polohu Revúcej sa historikom nepodarilo identifikovať. Sú však presvedčení, že im slúžil kostol Všetkých svätých (dnešná Ludrová – Kút), ktorý postavili koncom 13. storočia. Po vzniku Ružomberka sa však väčšina obyvateľov Revúcej presťahovala do novej lokality a osada zanikla.

V listine z roku 1340 sa spomínajú aj územia neskorších poddanských obcí Ružomberka – Biely Potok, Villaludrová, Černová a Vlkolínec.

„Všetky štyri poddanské obce (media pars ville Rudlow, Bieli Potok, Wilkoninecz, Crnaw) a tiež osada Čutkov (Czutkuow), ktorá ležala v 15. storočí v dolnej časti rovnomenného potoka pri Černovej a neskôr zanikla, sa spolu uvádzajú ako obce existujúce v chotári Ružomberka v roku 1461,“ píše sa v Monografii mesta Ružomberok s tým, že naše mesto ako jediné na Liptove vlastnilo poddanské dediny, ktoré mu museli platiť daň.

Pôvodné osídlenie mesta sa v nasledujúcich desaťročiach neustále rozširovalo. „Vzniklo predmestie, pre ktoré sa od roku 1376 používa výraz sub monte (pod horou, Podhora),“ dodávajú autori monografie.

Dni mesta vyvrcholia Ružomberským jarmokom

Text: Imrich Gazda

Počas prvých dvoch júnových dní vystúpia Hex, Lúčnica aj Horkýže Slíže.

Dni mesta Ružomberok 2018 budú výrazne bohatšie ako po minulé roky. V máji a júni ponúknu viac ako stovku podujatí. Dôvodom je oslava 700. výročia udelenia mestských výsad.

„V rámci osláv chceme zapojiť najrôznejšie oblasti ľudskej aktivity, žánre, štýly, umenie, šport, remeslá, zážitky. Ich spájaním dosiahneme kompaktný, estetický celok,“ uviedla vedúca oddelenia regionálnej politiky radnice Gabriela Demčáková.

Najväčším podujatím bude už tradične Ružomberský jarmok, ktorý sa uskutoční 1. a 2. júna. „Tohto roku sme pre verejnosť pripravili vystúpenia zoskupení ako Vidiek, Lúčnica, Hex, Horkýže Slíže, Iné Kafe a ďalších,“ informovala Dagmar Zachová z Kultúrneho domu Andreja Hlinku, ktorý je hlavným organizátorom dní mesta.

Okrem udelenia mestských výsad si Ružomberok v tomto roku pripomína aj 25. výročie zápisu Vlkolínca do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO. Jubileum pripomína aj putovná výstava Vlkolínec včera a dnes, ktorá bola v uplynulých mesiacoch inštalovaná v Bardejovských Kúpeľoch a v Levoči. V nasledujúcich týždňoch si ju budú môcť pozrieť obyvatelia Banskej Štiavnice, Žiliny a ďalších slovenských miest.

Krížovka

Dobová krížovka z roku 1998 - tentoraz prevažne pre fanúšikov futbalu

Autor krížovky: Marián Mydlo

VODOROVNE

A: Dlhodobý legionár československého futbalu v službách 1.FC Kaiserslautern počas 90-tych rokov – Ázijský štát kvalifikujúci sa na MS vo futbale vo Francúzsku 1998 po dvadsiatich rokoch (v r. 1997 vyradil Japonsko)

B: Nápis nad ukrižovaným Kristom – Skratka pre jednu svetovú národnú ligu golfu – Väčšia asymetrická nerovnosť

C: Koľko gólov (číslo) dal Ružomberok Interu Bratislava v zápase Mars superligy v máji 1998, ktorý sa hral v Dolnom Kubíne – **1. ČASŤ TAJNIČKY** (dovetok na text: Ani po góloch Jančulu a Majoroša sme sa medzi „32“ najlepších druhýkrát za sebou nedostali, a tak opäť...) – Prvé písmeno gréckej abecedy

D: Vlákno po nemecky – Nemecký fotografický materiál a jeho značka

E: ŠPZ štátov s hlavnými mestami Teherán a Štokholm – Jedno pohnutie pendulumu – Francúzske mesto, tiež hostiteľ základnej skupiny futbalových MS 1998

F: Egoista

G: Mrzko hovorí, oklame (ľudovo povedané)

H: Produkt ropy

CH: Súhlas – Iniciálky mena a priezviska „čečenského hrdinu“ z júna 1995 (Akcia nemocnica a rukojemníci v Buďonovsku), neskoršieho predsedu vlády v Groznom

I: Vonný strom júlový (od neho dostali pomenovanie mesiace roka v poľštine a ukrajinčine) – rusky „zadáča“ preložte a doplňte v angličtine

J: Začiatočná hláska priezviska futbalového strelca z MS 1994 menom Christo – **2. ČASŤ TAJNIČKY** – Aké „O“ má vo svojom mene niekdajší poslanec NRSR za MK pán Rósza

K: Bývalý menej známy československý futbalista (reprezentoval 1x v zápase s Fínskom v roku 1971, strelec štyroch gólov, hráč Spartaka Martin – ŠPZ Španielska a nášho severného suseda pre automobily

L: Ruská rieka – ŠPZ štátu s menovou jednotkou Hrivna – Nacional Partido Nicaragua

M: Chlieb po uzbecky, tadžicky a perzsky – Chemická značka dusíka a fosforu

N: Všetci opozičníci na ňu na Slovensku nadávajú, no nielen na Slovensku

O: Tiež skratka pre polyestery – Voda v jazykoch turečtiny, uzbečtiny, turkménčiny

P: Takmer, akoby, celkom

ZVISLE

1. ŠPZ okresu Karviná – Futbalový klub na Kréte v meste Iraklion – Štát s hlavným mestom Mogadisho – Spoluhlásky severo-českeho mesta zloženého z dvoch mien

2. Hviezda súhvezdia SCO (scorpius) – Španielske a mexické ženské meno – Niekdajší futbalista sofijského klubu Lokomotiv

3. Oblieť po anglicky – **3. ČASŤ TAJNIČKY** – Spoľahnutie, záštita – **4. ČASŤ TAJNIČKY (POSLEDNÁ)**

4. Anglický futbalový strelec, reprezentant z 80-tych rokov, menom Garry – Remizovali v prvom zápase skupiny so Švajčiarskom 1:1 na MS 1994 vo futbale v USA – Iniciálky priezviska ruského hráča NHL (z 90-tych rokov) – Dal 5 gólov Fínom na ZOH 1998 v Nagane (bol členom All Stars hokejového tímu na ZOH) – Severoafgánska provincia (pred Talibanom tam vládol uzbecký generál Dostum)

5. Vstup, vchod po anglicky – Skratka a značka stredoeurópskeho času v angličtine – Značka bulharských cigariet – Kysličník uraničitý bez mocnosti – Obuv po lotyšsky

6. Po rusky mu hovoria „Tamožnaja zaplata“ – Spoluhlásky rieky v Sankt Peterburgu, odkiaľ vystrelili 7. 11. 1917 krížnik Aurora – Juhojemenský prístav

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A										
B										
C										
D						N				
E										
F										
G										
H										
CH										
I										
J	S									
K										
L										
M										
N										
O										
P			Á							

7. Hral po rusky – krstné meno nemeckého futbalového brankára, ktorý chytal vo finále ME 1976 v Belehrade proti Československu a Panenka mu dal „dloubakom“ z penalty gól

8. Iniciálka priezviska niekdajšieho nemeckého futbalistu známeho ako tank – Nemecký futbalový reprezentant, častý strelec gólov menom Hans, ktorého prezývali „karpatský Maradona“ – Nechtiac, ale predsa opustil od ročníka 1998/99 nemeckú futbalovú bundesligu.

9. Jednotka plochy – Zoff-Francescolli-Overath

10. Skratka pre známu zámorskú basketbalovú asociáciu – Typ ruských a sovietskych lietadiel

Pomôcky: CH. SB (Shamil Basajev), K. Karko, 2. Antares, 5. Apavi, 7. Sepp, J. Stoičkov (S)

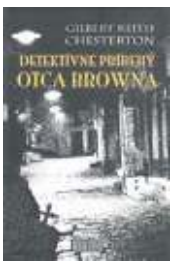

KNIHA

G. K. Chesterton - Detektívne príbehy otca Browna

Prostý a územčistý kňaz Brown pôsobí popri elegánovi Poirotovi či majstrovi dedukcie Sherlockovi ako trabant medzi cadillacmi. A predsa detektívnym esám konkuruje bystrým intelektom, vysoko vyvinutým citom pre rácio a logiku a osviežujúcim humorom. Ak nemáte čas lúskať sa hrubou detektívkou, siahnite po zbierke poviedok, a dávkujte si ich podľa potreby. Autor na relatívne malej ploche vypointoval príbehy, ktoré v závere nadvihnú obočie.

FILM

Debbina 8/ Ocean´s 8
(Kino Kultúra, 7. a 9. 6. o 19.30; 8. 6. o 17.30; 10. 6. o 19.00)

Debbie a jej sedem kumpánok demonštruje, že aj ženy vedia zosnovať brilantnú lúpež. Akčná komédia voľne nadväzuje na sériu Dannyho jedenástky. Tento raz sa kúsok odohrá v New Yorku na veľkolepej kostýmovej gala prehliadke. Hlavných úloh sa chopili zvučné kinematografické mená Sandra Bullock, Cate Blanchett, z hudobnej sféry im sekunduje Rihanna. Viac informácií na kino.ruzomberok.sk.

ZÁBAVA

Ružomberský jarmok

Námestie Andreja Hlinku opäť zaplnia davy na tradičnom Ružomberskom jarmoku. V poradí 32. ročník prinesie vystúpenia exkluzívnych zoskupení ako sú Lúčnica, Hex, Iné Café, Horkýže Slíže, Vidiek a mnohých iných. Deti pobaví kúzelník Wolf či chodúľové divadlo, pripravená je aj tombola. Viac informácií na ruzomberok.sk.

ŠPORT

Čutkovský šlak
(Čutkovo, 2. 6. od 10:00)

Amatéri, ale aj zdatní cyklisti sú vítaní na 6. ročníku Čutkovského šlaku. Zo sedla bicykla spoznáte černovský chotár, výdatne si zašportujete, a ak ste dobrý, určite niečo aj vyhráte. Čutkovský šlak je určený aj pre deti a mládež, pre ktoré sú pripravené špeciálne trate a kategórie do 6, 10 a 15 rokov. Viac informácií na cernova.sk alebo udobrehopastiera.sk.

VÝLET

Korýtkofest 2018
(Ružomberok - Cyklokorytnička, 9. 6. o 9.00)

Buďte pri tom, ako po rokoch opäť ožije slávna Korytnička. Historický vlak bude premávať a voziť verejnosť na trase železničná stanica – Zápalkáreň od 9.00 v hodinových intervaloch. Okrem toho je možnosť spoločnej jazdy po Cyklokorytničke či vychutnanie si vystúpení folklórnej, ľudovej a country hudby. Súťaživí sa môžu zapojiť do výtvarných dielní na tému Korytnickej železnice. Viac informácií na ruzomberok.sk.

Na záchodovú nôtu

Text: Anna Šenkeríková Foto: autorka

Študenti Katolíckej univerzity (KU) v Ružomberku sa nadchli pre divadlo. Stane sa z ich iniciatívy tradícia?

Ľubomírovi Sahuľovi, budúcemu učiteľovi matematiky a histórie, sa počas študentských čias na KU zacnelo za farským ochotníckym divadlom, v ktorom účinkoval doma v Trstenej. Rozhodol sa preto založiť divadelný súbor priamo na univerzite, čím potešil desiatky študentov.

Pod Ľubovou režisérskou taktovkou nacvičilo nové zoskupenie dve predstavenia. Prvé z nich odohrali v predvlaňajšom adventnom období. Inscenácia Vianočnej koledy, známeho diela velikána anglickej literatúry Charlesa Dickensa, vtedy zožala veľký úspech.

Po viac ako ročnej prestávke sa podujali naštudovať modernejšiu hru, ktorú predstavili verejnosti začiatkom mája v Aule KU. Išlo o predstavenie Chodíte sem často? od dramatičky Katarína Hitzingerovej.

Dej sa odohrával na verejných toaletách, kde sa spolu stretla pestrá zbierka charakterovo odlišných postáv. „Hra bola zameraná na to, že aj v dnešných mestách môžeme zažiť všelijaké príbehy. Nemali by sme podceňovať žiadnu situáciu a plne sa do nej vložiť, možno aj na verejných ´wéckach´," vysvetľuje Ľubo.

Pomôž si, človeče...

Počet hercov na javisku sa v druhom predstavení výrazne zredukoval. Z dvoch desiatok študentov, ktoré si zahrali vo Vianočnej kolede, zostala sedemčlenná skupinka. Dominovali v nej psychológovia. „Zrejme sa vedia vcítiť do rôznych mentalít," usmieva sa Ľubo.

Jeden z formujúcich sa odborníkov na ľudské vnútro Daniel Stankovič stvárnil naozaj grotesknú úlohu. „Bol to taký mix Forresta Gumpa a Rain Mana – jednoduchý, mentálne zaostalý človek, ktorý má veľmi rád svoju prácu a akváriovú rybku," hovorí o neštandardnej, no vďačnej úlohe prevádzkara na verejnom záchode.

Vzápätí sa púšťa do hlbšej úvahy na trochu inú tému. „Herecký chlebíček je veľmi pestrý. Pre nás, študentských hercov, respektíve ľudí, ktorí sa snažia hrať na hercov, je niekedy náročné naučiť sa všetky texty popri štúdiu. Ak hráme divadlo, kde je menej postáv, textu je o to viac, preto sa snažíme vymyslieť rôzne vychytávky."

Tým mal na mysli bulvárny plátok, ktorý s prekvapujúcim záujmom študoval na javisku. Keďže sa príbeh venoval problematike verejných toaliet, prítomnosť tlačoviny fekálnu atmosféru ešte umocnila.

Mozog si však Daniel nevymýval náhodou. Vlastne si ho nevymýval vôbec. Stránky časopisu mal sofistikovane prelepené textami hry. Mal skrátka ťahák, ako sa na správneho študenta patrí.

Škrtali sa nadávky

Študent histórie Michal Mudroch si zahral advokáta, vášnivého materialistu, ktorý si v závere uvedomí, čo sú pravé hodnoty. Jeho spolužiak Slavomír Zeleník zase celú hru pretrónil na záchode a textu sa mu veľa nepritrafilo. „Bola to taká oddychovka," stručne hodnotí (ne)slávnu úlohu.

Dominika Šimonffyová rozrozpráva aj za neho. „Volám sa Perla a som prostitútka, teda sociálna pracovníčka, ale keďže vieme, aké slabé platy majú úradníčky a keďže som zároveň slobodná matka, tak si musím privyrábať aj iným spôsobom," prevteľuje sa študentka angličtiny a slovenčiny do pridelenej postavy. „Veľmi som sa na túto úlohu tešila, lebo človek sa s ňou môže pohrať," dodáva.

Krátko na to veľmi energicky frfle na redukciu vulgarizmov v texte. „Keďže toto divadlo je o zblúdených existenciách a vyskytujú sa v ňom postavy ako naštvaný advokát alebo nemorálna prostitútka, tak sa tam objavujú aj expresívne výrazy. S režisérom sme mali boj, čo môžeme použiť a čo nie, lebo sme na katolíckej škole," uškŕňa sa pri spomienke na cenzorské praktiky.

Čo ďalej?

„Divadlom si skvele vypĺňame voľný čas, no nie je to len taká zábavka, je za nami vidno aj výsledky. A keď môžeme vyzbierať peniaze na dobrú vec, máme z toho ešte lepší pocit," hodnotí študentka sociálnej práce Veronika Mráziková.

Obe doteraz odohrané predstavenia univerzitných ochotníkov totiž mali aj dobročinný rozmer. Počas prvého vyzbierali niekoľko stoviek eur pre pastoračné centrum v Ústi nad Priehradou, ktoré v októbri 2016 postihol požiar. „Tentoraz by sme výťažok z dobrovoľného vstupného chceli venovať na účely zveľadenia átria, priestoru medzi fakultami," hovorí Ľubo.

Myšlienka univerzitného divadla má podľa neho veľkú perspektívu. Musí sa však nájsť osoba, ktorá ho povedie. Ľubo sa už totiž na univerzite dlho neohreje. Končia aj Michal so Slavomírom a Dominika na divadlo už nebude mať toľko času.

„Svoju divadelnú záľubu budem riešiť zase inde. Naviac, ja som skôr herec, v pozícii režiséra sa necítim až tak dobre," konštatuje Ľubo.

Na otázke, či by sa chcel niekedy presadiť aj medzi profesionálnymi hercami, sa schuti zasmeje. „To je už priveľký stres, mne stačí tento malý, amatérsky!"

V predstavení Chodíte sem často? si okrem spomínaných účinkujúcich zahrali aj Laura Mária Šiškovičová a Dominika Krivoklatská.

stručne

- V Sieni slávy Kultúrneho domu Andreja Hlinku bola od 2. do 21. mája sprístupnená výstava Hviezda zo severu venovaná životu a práci nórskeho dramatika Bjørnstjerneho Bjørnsona.
- Ružomberské divadlo RosaThea získalo na krajskej postupovej súťaži a prehliadke neprofesionálneho divadla dospelých prvé miesto a postúpilo do celoštátneho kola.
- Vo Veľkej Dvorane sa uskutočnila benefičná módna prehliadka Zdenky Kubányiovej.
- Galéria Ľudovíta Fullu sa aj tento rok zapojila do celoslovenského podujatia Noc múzeí a galérií.
- Do 27. mája potrvá v synagóge výstava maturitných prác študentov Školy úžitkového výtvarníctva.

Toľko úspechov za rok stolní tenisti ešte nenazbierali

Text: Peter Kravčák Foto: Zdroj - Marián Bystričan (Nikoleta Puchovanová, vpravo, hráčka ŠKST Ružomberok v reprezentačnom drese.)

Nemajú toľko fanúšikov ani peňazí ako futbal či basketbal, no napriek tomu dosahujú úspešné výsledky.

Úspechy stolnotenisového klubu ŠKST Ružomberok si zaslúžia pozornosť. Obzvlášť v práve sa končiacej sezóne.

Chýba už len majstrovský titul

Stolný tenis je individuálny šport, no rovnako ako v tenise či atletike má svoje tímové súťaže. Ružomberskí žiaci a kadeti dosiahli v chlapčenských aj dievčenských kategóriách na republikové striebro. Ešte viac sa čaká od dorasteniek, ktoré budú hrať v domácej herni 9. júna o republikový titul.

„Zlato zo súťaže družstiev je to jediné, čo nám v tejto úspešnej sezóne chýba," vraví o poslednom vrchole sezóny hlavný tréner a prezident ŠKST Ružomberok Dalibor Jahoda.

Pre Ružomberok je to v aktuálnej sezóne posledná šanca na najvyššie priečky. Ženy (hrajú za ne práve ružomberské dorastenky) totiž dosiahli v ligovej súťaži druhýkrát po sebe „len" na bronz.

„Áno, tajne sme dúfali, že budeme hrať finále. Verili sme si, ale Trnava v semifinále ukázala, že je silná. V dvoch zápasoch sme prehrali v dramatickej koncovke a hoci sme napokon remizovali 5:5, Trnava zaslúžene postúpila do finále," opísal Jahoda najdôležitejší zápas sezóny.

Hoci sa to zdá ako sklamanie, po rokoch 2009 a 2017 je to len tretia seniorská stolnotenisová medaila pre ŠKST Ružomberok. Úspech, ktorý patrí k najväčším. „Možno sme trošku sklamaní, ale každý takýto úspech si treba vážiť. S odstupom času to doceníme. Už o rok tam nemusíme byť," dopĺňa Jahoda.

O medailu budú hrať ešte aj ružomberskí dorastenci, no lepšie ako tretie miesto bude podľa Jahodu veľkým prekvapením. Muži vyhrali v extralige skupinu o záchranu a celkovo skončili siedmi.

Silné individuality

Úspechy družstiev sú zložené z výborných výkonov jednotlivcov. Kadeti ŠKST získali päť individuálnych majstrovských medailí, v dorasteneckých kategóriách štyri. Medzi ženami sa individuálne blysla asi najtalentovanejšia z domácich hráčiek Nikoleta Puchovanová. Reprezentantka Slovenska, členka ružomberského dorasteneckého aj ženského družstva a trojnásobná najlepšia mládežnícka športovkyňa mesta uhrala v celoslovenskej konkurencii dve striebra a bronz.

„Zlato v juniorkách jej ušlo o jednu loptu. Maličké sklamanie, že sa jej nepodarilo dosiahnuť v individuálnej kategórii na najvyššiu priečku. Zaslúžila by si to," hodnotí úspechy svojej zverenkyne Jahoda.

Že ide v konečnom dôsledku o úspešnú klubovú sezónu si myslí aj čestný prezident klubu Marián Bystričan: „Za 40 rokov, čo som tu pri stolnom tenise, je to najúspešnejšia sezóna klubu. Všetky kategórie dosiahli na medailu," zhodnotil Bystričan

Robo Kolár

Teraz chcem počúvať Ružomberčanov

Milí Ružomberčania,

prv, než sa pustíte do čítania nasledovných riadkov, pozrite sa okolo seba, von oknom, a odpovedzte na otázku: Čo vidíte?

Ja, ako aj Ružomberčania, ktorých stretávam a počúvam, vidíme zvädnuté mesto. Mesto, ktoré zvädlo v doprave, čistote vzduchu, parkovaní, pracovných príležitostiach. Zvädol život v meste, zvädli sídliská, zvädla v nás hrdosť na rodné mesto.

Každý deň prechádzam ružomberským ulicami. Mená velikánov, po ktorých sú pomenované, dokazujú, akí úžasní a výnimoční ľudia v Ružomberku žili a pôsobili. Presne takí sa nachádzajú medzi nami aj dnes. Talent Ružomberčanov však v ich vlastnom meste nemá príležitosť naplno rozkvitnúť.

Toto mesto však patrí nám všetkým a my všetci máme právo od neho dostať oveľa viac, než posledné roky dostávame. Prečo? Tu sme sa narodili a niektorí z nás aj prisťahovali za vzdelaním, láskou alebo prácou. Tu žijeme, vychovávame svoje deti, trávime voľný čas, stretávame sa s blízkymi a priateľmi. Je to naše mesto, náš domov.

Ružomberok má šancu po rokoch opäť rozkvitnúť a zavoňať. Ružomberčania majú šancu, aby ich deti dýchali čistejší vzduch, chodili do nových a vynovených škôlok, aby sa učili v moderných školách, aby ich rodičia nemuseli dochádzať za prácou, aby seniori netrávili dni osamote zatvorení doma.

Všetci Ružomberčania majú právo a príležitosť žiť v meste, kde rozkvitnú jeho ulice, ihriská, parky a námestia, kde zavonia kultúra a spoločenský život.

My všetci môžeme vrátiť nášmu mestu postavenie a hrdosť, o ktorej nám rozprávali naši starí rodičia.

Som presvedčený, že Ružomberok má práve teraz príležitosť opäť rozkvitnúť.

Nepremeškajme ju.

Poznámka redakcie: Vydavateľ a spolumajiteľ spoločnosti R PRESS, s.r.o. Róbert Kolár ohlásil svoj zámer kandidovať na post primátora Ružomberka.

Inzerujte v Ružomberskm magazíne!
Píšte na: **inzercia@rmagazin.sk**

Kalendárium

Prehľad podujatí v meste Ružomberok a okolí

JÚN 2018

1.6., Jarmoček, ZUŠ Ľ. Fullu - Nám. A. Hlinku 14
1.6., Ružomberská Trojruža (slávnostné vyhlásenie súťaže), Mestská knižnica Ružomberok
1.6., Deň detí, Liptovské Sliače
1. - 2.6., XXXII. Ružomberský jarmok, Námestie A.Hlinku
2.6., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
2.6., Deň detí, Areál FK Stankovany
2.6., Deň detí, Švošov
2.6., Deň detí - Lúčanský pltníček (čistenie tokov a súťaž v púšťaní pltí), Lúčky
3.6., Deň detí, Likavka
3.6., XXXIV. Bicykluje celá rodina, Liptovské Revúce
3.6., Juniáles MŠ, Kultúrny dom v Liptovských Sliačoch
4.6., Kreatívne v múzeu (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
4. - 9.6., Ružomberok v pohybe (súbor športových podujatí), športoviská v meste
5.6., Beh olympijského dňa pre MŠ, ZŠ, SŠ, ZŠ Zarevúca
6.6., Absolventský koncert SZUŠ Jánoš, Synagóga
6.6., Fair play deň: "Zober loptu, nie drogy", ZŠ Bystrická cesta
6.6., Famíliart (tvorivá dielňa pre rodiny), Galéria Ľ. Fullu
7.6., Elán Day, Zimný štadión S. Mikitu
7.6., Rodinný koncert, Galéria Ľ. Fullu
8.6., Alkanáda (galaprogram SZUŠ Alkana), Veľká dvorana KDAH
8.6., Deň otvorených dverí - výstava ročníkových prác, Škola úžitkového výtvarníctva
8.6., Večerný ateliér (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
9.6., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
9.6., KorýtkoFest, CykloKorytnička
9.6., Cesta rozprávkovým lesom, Čutkovská dolina
9.6., Fujara, znej Vlkolíncom, Vlkolínec
10.6., Výstup na Krakovu Hoľu
11.6., Záverečný koncert žiakov SZUŠ Jánoš, Veľká dvorana KDAH
11.6., Múzeum pre seniorov (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
12.6., Malý veľký muž (muzikál RND - SLUK), Veľká dvorana KDAH
13.6., Fullakuk (tvorivá dielňa pre deti), Galéria Ľ. Fullu
13.6., Starám sa o svoje zdravie (ukážky prvej pomoci, meranie tlaku), centrum mesta
14.6., Koncert žiakov tanečného odboru ZUŠ Ľ. Fullu, Veľká dvorana KDAH
15.6., Noc hudby: Od chorálu k muzikálu, Synagóga
15.6., Otvorenie letnej kúpeľnej sezóny na Liptove 2018, Kúpele Lúčky
16.6., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
16.6., Juniáles, Švošov
16.6., 40. výročie vzniku Folklórnej skupiny Lúžňan, Kultúrny dom v Liptovskej Lúžnej
17.6., 42. Detský folklórny festival a koncert Kollárovcov, Futbalový štadión OŠK Likavka
17.6., Poľovnícky deň 2018, Kúpele Lúčky
17.6., Výstup na Tri kopy a Baníkov
18.6., Florbalový turnaj O pohár riaditeľa CVČ, Športová hala T18
18.6., Kreatívne v múzeu (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
19.6., Záverečný koncert SZUŠ Dotyk, Synagóga
19.6., Koncert žiakov prípravného štúdia ZUŠ Ľ. Fullu, Galéria Ľ. Fullu
20.6., Famíliart (tvorivá dielňa pre rodiny), Galéria Ľ. Fullu
22.6., Večerný ateliér (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
22.6., Jánska vatra, Areál FK Stankovany
23.6., XXI. Ružomberská ruža veteránov (auto a moto do roku 1945), centrum mesta
23.6., Už sme v polovici cesty: Absolventský koncert žiakov SZUŠ Jánoš, Synagóga
23.6., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
23.6., Jánske ohne na Skalke, Skalka nad kostolom v Bielom Potoku
23.6., XIII. Na Vlkolínskych lúkach (súťaž v ručnej kosbe), Vlkolínec
23.6., Výstup na Salatín a pálenie Jánskej vatry
23.6., Memoriál Štefana Rišu v hasičskom športe, Likavka
23.6., Pálenie Jánskeho ohňa, Švošov
23.6., Pálenie Jánskej vatry, Areál Markuška v Lúčkach
24.6., XIV. Jánsky výstup na Radičinú
24.6., Jánske ohne, Čutkovská dolina
24.6., Tandemové zoskoky, Letisko Ružomberok v Liskovej
24.6., Výstup na Prednú Maguru
24.6., Juniáles ZŠ, Kultúrny dom v Liptovských Sliačoch
25.6., Múzeum pre seniorov (tvorivé dielne), Liptovské múzeum
29.6., Open Air drum & dance, Amfiteáter ZUŠ Ľ. Fullu
29.6., Kosenie (ručné kosenie lúk), Čutkovská dolina
30.6., Ručne stručne (tvorivá dielňa pre dospelých), Galéria Ľ. Fullu
30.6., Otvorené Majstrovstvá SR rádiom riadených plachetníc kategórie RG65, Hrabovo
30.6., RemesloFest (ukážka ľudových remesiel), Vlkolínec
30.6., Deň obce, Oddychová zóna v Štiavničke
30.6. - 1.7., VII. Klačno Open 2018 - štvorhry, Tenisové kurty Klačno

Výstava žiakov ZUŠ Ľ. Fullu, Synagóga
Absolventské výstúpenie študentov LDO ZUŠ Ľ. Fullu, Veľká dvorana KDAH
Tanečný workshop, CVČ Elán - Plavisko
Organový koncert žiakov ZUŠ Ľ. Fullu, Jezuitský kostol
Zlatý drak 2018 (IV. medzinárodná detská výtvarná súťaž), Liptovské múzeum
Absolventi 2018 (výstava absolventov SZUŠ Dotyk), Liptovské múzeum
Dni otvorených dverí v Dance Galaxy, Dance Galaxy
Jestvuje krajina menom víkend? (divadelné predstavenie), Amfiteáter Klačno
Zuzana Štelbaská: Trinásťročnú (autorské čítanie pre II. stupeň ZŠ), Mestská knižnica Ružomberok
Deň detí, Ihrisko v Liptovskej Teplej
Dni mesta Ružomberok 2018

Ešte viac
skvelého čítania na
rmagazin.sk

Sme aj na facebooku:
facebook.com/ruzombersky.magazin

Ďalšie číslo Ružomberského magazínu bude v predaji od **21. 6. 2018**.